

Европейски съюз

ЕДНА ПОСОКА
МНОГО ВЪЗМОЖНОСТИ
2014-2020

Приложение към Заповед № РД-07-32/28.03.2018г.

УТВЪРДИЛ:

/РЪКОВОДИТЕЛ НА УО
НА ОПОС 2014-2020 г./

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

Главна дирекция „Оперативна програма Околна среда“

Европейски фонд за регионално развитие на ЕС

НАСОКИ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ

ПО ПРОЦЕДУРА № BG16M1OP002-3.007

**„ПОДОБРЯВАНЕ НА ПРИРОДОЗАЩИТНОТО СЪСТОЯНИЕ
НА ВИДОВЕ И ТИПОВЕ ПРИРОДНИ МЕСТООБИТАНИЯ
НА ТЕРИТОРИЯТА НА МРЕЖАТА НАТУРА 2000,
ПОПАДАЩИ В НАЦИОНАЛНИ ПАРКОВЕ, ПРИРОДНИ
ПАРКОВЕ И ПОДДЪРЖАНИ РЕЗЕРВАТИ“**

по приоритетна ос 3 „Натура 2000 и биоразнообразие“
на оперативна програма „Околна среда 2014 - 2020 г.“

Европейски съюз

I. Условия за кандидатстване с проектни предложения за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите, финансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове

1. Наименование на програмата:

Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.” (ОПОС 2014-2020 г.)

2. Наименование на приоритетната ос:

Натура 2000 и биоразнообразие

3. Наименование на процедурата:

Подобряване на природозащитното състояние на видове и типове природни местообитания на територията на мрежата Натура 2000, попадащи в национални паркове, природни паркове и поддържани резервати

4. Измерения по кодове:

Измерение 1 - Област на интервенция - 086

Измерение 2 - Форма на финансиране - 01

Измерение 3 - Тип на територията - 07

Измерение 4 - Механизми за териториално изпълнение - 07

5. Териториален обхват:

Проектите по процедурата следва да бъдат изпълнени на територията на Република България в рамките на национални паркове, природни паркове и поддържани резервати, попадащи в обхвата на защитени зони от мрежата Натура 2000.

Всеки кандидат следва да попълни информация за местонахождение (място на изпълнение на проекта) в т. 1 „Основни данни“ от формуляра за кандидатстване в Информационната система за управление и наблюдение на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове, която се използва за програмен период 2014-2020 г. (ИСУН 2020) на ниво „държава“. В т. 1 „Основни данни“ от формуляра за кандидатстване, в поле „Кратко описание на проектното предложение (до 2 000 символа)“ следва да се попълни информация за конкретните защитени зони, в които се предвижда изпълнение на проекта, както и областите в които попадат.

В Приложение № 1 към раздел 28 от насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“ за всеки конкретен бенефициент по процедурата са указани кои са допустимите защитени територии и защитени зони от мрежата Натура 2000, както и областите, в които попадат.

Европейски съюз

6. Цели на предоставяната безвъзмездна финансова помощ по процедурата и очаквани резултати:

През програмен период 2007 – 2013 г. оперативна програма „Околна среда 2007 – 2013 г.“ (ОПОС 2007 – 2013 г.) финансира изготвянето на Национална приоритетна рамка за действие за Натура 2000 (НПРД) за периода 2014 – 2020 г. В НПРД са посочени мерките за опазване на видове и местообитания от мрежата Натура 2000, съответният финансов ресурс, необходим за реализирането им, както и източниците на финансиране. В обхвата на приоритетна ос 3 „Натура 2000 и биоразнообразие“ на ОПОС 2014 – 2020 г. като допустими за финансиране са включени мерки от НПРД, чрез изпълнението на които следва да се допринесе за подобряване на природозащитното състояние на видове и местообитания от екологичната мрежа.

По настоящата процедура са включени мярка 43 „Подобряване на структурата и функциите на горските природни местообитания“ и мярка 98 „Изграждане и поддържане на инфраструктура, необходима за възстановяване на природни местообитания и видове“ от НПРД.

Цел на процедурата:

Общата цел на процедурата е подобряване състоянието на растителни и животински видове и типове природни местообитания, предмет на опазване в защитените зони от мрежата „Натура 2000“ (по Приложение 4 от настоящите условия за кандидатстване), на територията на национални паркове, природни паркове и поддържани резервати, попадащи в защитени зони от мрежата Натура 2000.

По мярка 43 с процедурата се цели да се финансира изпълнението на дейности, с които да се подкрепи подобряването на природозащитното състояние на горски природни местообитания, докладвани в неблагоприятно природозащитно състояние на територията на национални паркове, както и да се подкрепи изпълнението на мерки за горски природни местообитания в поддържани резервати.

По мярка 98 с процедурата се цели да се осигури финансиране за инвестиции в консервационни инфраструктурни дейности, насочени към подобряване на природозащитното състояние на растителни и животински видове и типове природни местообитания, докладвани в неблагоприятно природозащитно състояние на територията на национални и природни паркове.

Очакваните резултати по процедурата са:

1. Осигурена подкрепа за подобряване природозащитното състояние на природни местообитания в целевата територия (пряко по мярка 43 и пряко по мярка 98).
2. Осигурена подкрепа за подобряване природозащитното състояние на растителни и животински видове, без птици, в целевата територия (пряко по мярка 98 и косвено по мярка 43).
3. Осигурена подкрепа за подобряване състоянието на видове птици в целевата територия (пряко по мярка 98 и косвено по мярка 43).

Европейски съюз

7. Индикатори¹:

Включват се приложимите индикатори за изпълнение на проектите спрямо характера на предвидените в проектното предложение мерки от НПРД.

Индикатори за изпълнение:

1. Брой видове, подкрепени с цел поддържане/възстановяване на благоприятен природозащитен статус;
2. Брой местообитания, подкрепени с цел поддържане/възстановяване на благоприятен природозащитен статус.

Като базова стойност във формуляра за кандидатстване на всеки един от индикаторите се посочва „0“.

За целева стойност във формуляра за кандидатстване по всеки един от индикаторите се посочва общият брой на видовете, вкл. птици (за индикатор 1) и/или общият брой на местообитанията (за индикатор 2), за които ще се осъществи въздействие чрез проектното предложение.

При формиране на целевите стойности на индикаторите следва да се има предвид:

1. По отношение на индикатор „Брой видове, подкрепени с цел поддържане/възстановяване на благоприятен природозащитен статус“

- сумират се всички растителни и животински видове (вкл. птици), за които са предвидени преки мерки с цел поддържане/възстановяване на статуса им (само за видове за съответната ЗТ, включени в Приложение №4, част „условия за кандидатстване“);
- при определяне на целевата стойност следва да се избегне дублиране при сумиране на видовете, в случай че е планирана повече от една дейност/мярка за един и същи вид.

Индикаторът следва да отчита единствено въздействието от планирани дейности в изпълнение на мярка 98 от НПРД.

2. По отношение на индикатор „Брой местообитания, подкрепени с цел поддържане/възстановяване на благоприятен природозащитен статус“

- сумират се всички типове природни местообитания, за които са предвидени преки мерки с цел поддържане/възстановяване на статуса им (само за типове природни местообитания за съответната ЗТ, включени в Приложение №4, част „условия за кандидатстване“);
- при определяне на целевата стойност, следва да се избегне дублиране при сумиране на типовете природни местообитания, в случай че е планирана повече от една дейност/мярка за едно и също местообитание.

Индикаторът следва да отчита въздействието от съответните планирани дейности в изпълнение на мярка 43 и мярка 98 от НПРД.

Като допълнителна информация към заложените за постигане индикатори, включени в проектното предложение, както и с цел доказване формирането на целевите стойности,

¹ Посочват се конкретни изисквания към индикаторите по процедурата, вкл. индикатори, които следва задължително да бъдат включени в проектните предложения, в случай че има такива.

Европейски съюз

кандидатите следва да представят попълнена Таблица – справка целеви видове/местообитания - Приложение № 2 към раздел 28 от насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“.

Отчитането на целевите стойности на посочените по-горе индикатори се извършва след приключване на дейностите по проекта, при подаване на окончателно искане за плащане.

При попълване на формуляра за кандидатстване, в т. 8 „Индикатори“, поле „Източник на информация“, кандидатите следва да посочат документи/информация, които ще се използват за доказване изпълнението на индикаторите, напр. снимков материал, картен материал и др. В полето задължително се посочва и „експертно становище“.

При окончателно отчитане на стойностите по даден индикатор, бенефициентът следва да представи експертно становище, включващо информация за всички целеви видове/видове птици/местообитания от проектното предложение, които допринасят за постигане на стойностите на индикатора. Становището представлява кратко резюме на всички физически приключили дейности с включено описание на приноса им към подобряване състоянието на конкретни видове/местообитания, наблюдаваният ефект в процеса на реализиране, както и очакваното въздействие след приключване на дейностите. В становището се посочват и обстоятелства като отпадане на първоначално планирани дейности и съответно отразяване това по какъв начин е повлияло върху постигане на целите по проекта за дадения вид/вид птица/местообитание. Становището се подписва задължително от ръководителя на бенефициента, като е препоръчително да бъде изготвено и/или подписано и от тесни специалисти, ангажирани с изпълнението на проекта (напр. експерт флора, фауна; експерт птици, земноводни и т.н.). При окончателното отчитане на индикаторите следва да се представи актуализирана Таблица – справка целеви видове/местообитания – Приложение № 5 към насоките за кандидатстване, част „условия за изпълнение“.

8. Общ размер на безвъзмездната финансова помощ по процедурата:

Дейностите по приоритетна ос 3 „Натура 2000 и биоразнообразие“ на ОПОС 2014 – 2020 г., в т.ч. и по настоящата процедура, се подпомагат финансово от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и от национални средства.

Общият размер на средствата, които могат да бъдат предоставени по процедурата чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, за всички одобрени проектни предложения е 41 072 430 лв. (четиридесет и един милиона седемдесет и две хиляди четиристотин и тридесет лева) с ДДС.

Управляващият орган на ОПОС 2014-2020 г. си запазва правото да не предостави изцяло посочената сума при недостатъчен брой качествени проектни предложения, отговарящи на изискванията, както и в случай че предвидените за изпълнение дейности по всички одобрени проектни предложения по процедурата изискват по-малък финансов ресурс.

Европейски съюз

9. Минимален (ако е приложимо) и максимален размер на безвъзмездната финансова помощ за конкретен проект:

По процедурата не е предвиден минимален размер на безвъзмездната финансова помощ (БФП) за конкретен проект.

Максималният размер на БФП за конкретните бенефициенти по процедурата е посочен в Приложение № 3 към раздел 28 от насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“ за съответния бенефициент и проект.

Максималният размер на допустимите разходи, за които може да бъде предоставена БФП за проектното предложение, включва всички допустими разходи за изпълнение на проекта, съгласно изискванията на раздел 14 от условията за кандидатстване, при спазване на Постановление № 189 на Министерския съвет от 28.07.2016 г. за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014 – 2020 г. (обн. ДВ. бр.61 от 5 Август 2016г., последно изм. ДВ. бр.68 от 22 Август 2017г.) /ПМС № 189/2016 г./.

10. Процент на съфинансиране²:

Процентът на съфинансиране на БФП по процедурата е както следва:

- средства от ЕФРР в размер на 85% - 34 911 565,50 лева (тридесет и четири милиона деветстотин и единадесет хиляди петстотин шестдесет и пет лева и петдесет стотинки) и
- национално съфинансиране в размер на 15% - 6 160 864,50 лева. (шест милиона сто и шестдесет хиляди осемстотин шестдесет и четири лева и петдесет стотинки).

По процедурата могат да се предоставят до 100% от максималния размер на допустимите разходи. Допустимо е съфинансиране (собствено участие) от страна на кандидатите без ограничение на неговия дял.

По процедурата няма да бъдат финансирани проекти, които генерират приходи. Бенефициентът декларира, че проектът генерира/не генерира приходи. Бенефициентът декларира това обстоятелство като отразява относимата за проекта информация в т.8 на Приложение № 5 към раздел 28 от насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“.

11. Допустими кандидати:

За изпълнение на дейности по отношение на мярка 43 от НПРД:

Съгласно НПРД и направената в Раздел 8 на ОПОС 2014 -2020 г. демаркация с ПРСР 2014 -2020 г., мярка 43 „Подобряване на структурата и функциите на горските природни местообитания“ е допустима за прилагане единствено в територии изключителна държавна собственост. Такива територии са поддържаните резервати, резерватите и националните паркове.

Отговорни структури за осъществяване или организиране на управлението на териториите на националните паркове, поддържаните резервати и резерватите, както и за прилагане на планове за управление на съответните територии съгласно чл. 48 и чл. 50, т. 1 и т.3 от Закона

² Посочва се процентът на безвъзмездната финансова помощ (европейско и национално съфинансиране) и на съфинансирането от страна на бенефициентите (ако е приложимо).

Европейски съюз

за защитените територии (ЗЗТ), са регионалните структури на Министерство на околната среда и водите (МОСВ) – дирекциите на националните паркове и регионалните инспекции по околната среда и водите.

Съгласно чл. 50, т. 4 от ЗЗТ, в изпълнение на своите правомощия директорите на дирекциите на националните паркове и на регионалните инспекции по околната среда и водите в своите райони възлагат изпълнението на поддържащи, направляващи, регулиращи или възстановителни дейности, туристически дейности в защитените територии - изключителна държавна собственост.

Съгласно чл. 3, ал. 1, т.3 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР), защитените зони от мрежата Натура 2000, могат да включват защитени територии. За управлението на защитените зони не са определени нормативно отговорни структури. Отчитайки обхватът на мярка 43 от НПРД и наличието на действащи структури за управлението на защитените територии, по процедурата са определени следните конкретни бенефициенти:

- дирекции на национални паркове (за териториите на националните паркове, които попадат в обхвата на защитени зони, вкл. и за териториите на поддържани резервати при възложено от министъра на околната среда и водите на съответната дирекция управление на поддържания резерват) и

- регионални инспекции по околната среда и водите (за териториите на поддържани резервати, които попадат в обхвата на защитени зони).

Не е допустимо финансиране на дейности за подобряване състоянието на видове и местообитания от мрежата Натура 2000 в резерватите поради забраните, посочени в чл. 17, ал. 1 от ЗЗТ, респективно не е допустимо финансиране на дейности по мярка 43 в тези територии.

За изпълнение на дейности по отношение на мярка 98 от НПРД:

Съгласно НПРД мярка 98 „Изграждане и поддържане на инфраструктура, необходима за възстановяване на природни местообитания и видове“ е допустима за прилагане единствено в територията на национални и природни паркове.

По отношение на дирекциите на природни паркове (ДПП), съгласно чл. 52 от ЗЗТ, Министерството на земеделието, храните и горите, Изпълнителната агенция по горите, както и физическите и юридическите лица и общините - собственици на гори, земи и водни площи в защитените територии извън тези, които са обект на изключителна държавна собственост, осъществяват тяхното стопанисване, опазване и охрана, съгласно разпоредбите на ЗЗТ и на други специални закони.

Изпълнителната агенция по горите създава специализирани дирекции на природни паркове за изпълнение на планове за управление на природните паркове. Функциите, задачите и дейностите на ДПП се определят с устройствени правилници, утвърдени от изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите като част от основните функции на ДПП са свързани с изпълнение на заповедите за обявяване на съответните защитени зони, припокриващи се с природните паркове.

Съгласно чл. 3, ал. 1, т.3 от ЗБР, защитените зони от мрежата Натура 2000, могат да включват защитени територии. За управлението на защитените зони не са определени нормативно отговорни структури. Отчитайки обхвата на мярка 98 от НПРД и наличието на действащи структури за управлението на защитените територии, по процедурата са определени следните конкретни бенефициенти:

- дирекции на национални паркове (за териториите на националните паркове, които попадат в обхвата на защитени зони) и

Европейски съюз

- дирекции на природни паркове (за териториите на природните паркове, които попадат в обхвата на защитени зони).

Конкретните бенефициенти по процедурата са посочени в Приложение № 1 към раздел 28 от насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“.

12. Допустими партньори (ако е приложимо):

Неприложимо.

13. Дейности, допустими за финансиране:

Кандидатите попълват информация за предвидените в проектните предложения дейности в т. 7 „План за изпълнение/Дейности по проекта“ от Формуляра за кандидатстване в ИСУН 2020.

В поле „Описание“ към всяка дейност конкретните бенефициенти следва да попълнят:

- обосновка за избора на дейността;
- негативно въздействащите фактори (проблеми - заплахи и влияния), които се предвижда да бъдат намалени/отстранени чрез изпълнение на дейността;
- източници на информация във връзка с описаните негативно въздействащи фактори (доклад за вида/местообитанието в съответната ЗЗ; план за управление на ЗЗ/ЗТ; план за действие за видове и др. приложими).

В поле „Начин на изпълнение“ към всяка дейност се попълват основните стъпки за изпълнение на дейността, както и дали цялата дейност или част от нея се планира да бъде възложена на външен изпълнител.

В поле „Стойност“ към всяка една дейност се посочва стойността ѝ с ДДС (ако е приложимо). Стойността на всяка от дейностите по т. 7 от формуляра за кандидатстване трябва да съответства на сумата от всички планирани разходи за съответната дейност, разпределени в съответните бюджетни редове (съгласно т. 5 „Бюджет“ от формуляра за кандидатстване), вкл. и ДДС (допустим и недопустим).

13.1. Условия, на които трябва да отговарят предвидените в проектните предложения дейности

13.1.1. Допустимите по процедурата дейности следва да се отнасят за растителни и животински видове и типове природни местообитания, посочени в Приложение № 4 към раздел 28 от насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“. Планираните в проектните предложения дейности могат да се отнасят за един или повече от посочените в Приложение № 4 видове и/или типове природни местообитания.

13.1.2. Включените в проектните предложения видове птици следва да:

- са част от списъка с птици – Приложение № 4 към насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“;
- са предмет на опазване в съответната защитена зона за птици, чиято територия се припокрива изцяло или частично с територията на ДНП или ДПП;
- статусът на опазване на вида птица в зоната/зоните според стандартния формуляр (СДФ) от Информационната система за защитени зони от екологичната мрежа Натура 2000

Европейски съюз

(<http://natura2000.moew.government.bg>) е с глобална оценка В или С (източник на информация - т. 3.2 от СДФ, колона "Site assessment", "A|B|C", "glob.>").

13.1.3. Планираните в проектното предложение мерки трябва да съответстват на мерките за допустимите растителни и животински видове и местообитания, за които министърът на околната среда и водите е издал писмо относно становище за целесъобразност ведно с мотиви за съгласуване на дейностите, вкл. и препоръки, при необходимост.

В проектното предложение следва да отразени препоръките от становището на МОСВ за целесъобразност, ако такива са направени.

13.1.4. Планираните в проектното предложение дейности трябва да са насочени и да адресират конкретни установени заплахи и негативни влияния върху целевите растителни и животински видове и местообитания.

13.1.5. Дирекциите на природните паркове следва да имат предвид, че по подхода „Водено от общностите местно развитие“ (ВОМР) ще се осъществяват мерки в подкрепа на природни местообитания и видове на територията на ЗЗ, които могат да попадат и в обхвата на природните паркове. На етап подаване на формуляр за кандидатстване в ИСУН 2020, в случай на припокриване на целеви територии и целеви видове/местообитания, включени в стратегии за ВОМР и територии и целеви видове/местообитания от природния парк, конкретните бенефициенти трябва да изключат съответните територии/дейности от обхвата на проектните си предложения. Информацията за стратегиите за ВОМР е в Приложение № 11 към раздел 28 от насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“.

13.1.6. В случай на изпълнение на мерки в проектните предложения, които касаят обозначаване на защитената територия, същите следва да отговарят на Правилника за обозначаване на защитените територии в Република България.

13.1.7. Всички дейности, включени в проектното предложение, следва да са пряко свързани с изпълнението на проекта и необходими за постигане на целите му.

13.2. Спомагателни дейности, необходими за подготовка и изпълнение на проекта - изготвяне на проектно предложение, вкл. експертни анализи и проучвания, необходими за написване и планиране на проектното предложение; подготовка на документация за възлагане на обществени поръчки по реда на Закона за обществените поръчки (ЗОП) (преди и след одобрение на проекта); постигане на съответствие с екологичното законодателство. Експертните анализи и проучвания не трябва да са самоцелни, а да осигуряват информация, без която е невъзможно да се подготви проектно предложение.

Планираните спомагателни дейности, не следва да се припокриват с дейности/функции, присъщи на дейността по организация и управление.

13.3. Дейности по мярка 43 „Подобряване на структурата и функциите на горските природни местообитания“

Всички дейности трябва да попадат в обхвата на териториалната отговорност на съответния кандидат и да се изпълняват единствено на територията на националния парк или поддържаения резерват, попадаща изцяло или частично в съответната защитена зона.

А) Възстановяване и опазване на горски природни местообитания върху площи, заети с инвазивни видове – напр. определяне на точното местоположение на инвазивните видове, обозначаването им и включването им в бази данни (карти), отстраняване на чуждоземни видове (напр. чрез пречупване, опръстенияване), почвоподготовка, закупуване/отглеждане на фиданки,

Европейски съюз

изготвяне на планове за залесяване, залесяване, отглеждане, третиране на фиданките с необходимите предпазни и защитни материали, попълване на отпадналите фиданки, изготвяне на доклади/планове и др. за необходимите последващи действия.

Б) Възстановяване и опазване на горски природни местообитания чрез изпълнение на дейности за борба с вредители (напр. корояди, коренова гъба) – осъществяване на дейности чрез прилагане на различни методи и технологии за борба с вредителите, допустими за съответната територия, напр. определяне на основните вредители за докладването в неблагоприятно състояние дървесни видове, обследване в определени точки/площадки и създаване на база данни (карти) с установеното разпространение на вредителите, доставка и залагане на феромонови уловки, залагане на ловни дървета и др. методи за борба с вредителите, отчитане на данните, изготвяне на прогнози/анализи за развитие на вредителите и набелязване на необходимите последващи действия.

В) Премахване/ограничаване на неблагоприятни влияния или практики, възпрепятстващи естественото възобновяване на гори и осигуряване възобновяването им – напр. поради интензивна паша, пожари, наличие на издънкови гори, нерегламентирано преминаване и унищожаване на хабитатите, ерозионни процеси, наличие на неблагоприятни геодинамични процеси, нарушен влажностен режим на местообитанията, водещи до загуба/влошаване състоянието на горски типове местообитания. Примерни допустими дейности са: картиране на участъците, в които е регистрирано навлизане на домашни животни; поставяне на телени огради, електропастири; изграждане на лесокултурни прегради, изграждане на противопожарни просеки (минерализовани ивици); изграждане/ремонт/реконструкция на изкуствени водоизточници; оборудване на противопожарни депа; поставяне на бариери (габиони, пилони и др.) за ограничаване на достъпа до местообитанията; възстановяване на засегнатите участъци, в т.ч. ремонт/укрепване на пътища/пътеки, залесяване - закупуване/отглеждане на залесителен материал, отглеждане, попълване на отпадналите фиданки, събиране и съхранение на горски репродуктивни материали; извършване на специализирани теренни проучвания (геоложки, хидроложки и др.); изграждане/ремонт/реконструкция на съоръжения за регулиране/поддържане на влажностния режим; изграждане/ремонт/реконструкция на съоръжения за ограничаване/елиминирание на неблагоприятни геодинамични процеси; отчитане на резултатите от мерките и набелязване на последващи действия.

13.4. Дейности по мярка 98 „Изграждане и поддържане на инфраструктура, необходима за възстановяване на природни местообитания и видове“

Всички дейности трябва да попадат в обхвата на териториалната отговорност на съответния кандидат и да се изпълняват единствено на територията на националния или природния парк, попадаща изцяло или частично в съответната защитена зона.

А) Опазване и възстановяване на типове природни местообитания, засегнати от ерозионни и други процеси с неблагоприятно влияние върху видовете/местообитанията, вкл. увредени/унищожени от животни/хора – например дейности за овладяване на ерозията, дейности за отстраняване на проблеми, свързани с нарушен влажностен режим на местообитанията, с еутрофикация на водни местообитания и др. като:

- **направа на противоерозионни съоръжения и опазване и възстановяване на засегнатите участъци** - например клейонажи, каменни прагчета, малки тераски с брегови плетчета,

Европейски съюз

габиони, стабилизиране посредством геомрежа, впръскване на хидропосев, залесяване на местни видове, ограждане и поставяне на табели.

- **ремонт на съществуващи пътища и туристически маршрути** – например поставяне на дървени скари, мостчета, трошенокаменна настилка или друга настилка, почистване на маршрутите и пътеките от нежелана растителност (еднократно за проекта с изключение при обоснована необходимост), поставяне на ограничителни парапети, бариери, поставяне на информационни табели, с които да се забранява преминаването извън регламентираните пътища и маршрути, затваряне на дублиращи пътеки, възстановителни дейности (напр. залесяване, захрастяване, затревяване) в участъците от засегнатите местообитания в близост до пътищата и туристическите пътеки.

Допустим е ремонт на съществуващи пътища и туристически маршрути при условие, че тези дейности са обосновани като допринасящи за подобряване на състоянието на видове/местообитания от целевата територия (единствено в обхвата на защитената територия).

Допустимо е извършване на дейности по ремонт единствено за пътища в територии изключителна държавна собственост – в националните паркове.

Проектни предложения, в които са включени единствено мерки за ремонт на съществуващи пътища и туристически маршрути не са допустими за финансиране.

- **изграждане/ремонт на съоръжения за поддържане на влажностния режим и за намаляване/отстраняване на еутрофикацията** – например водохващания, канали, дренажни системи, саваци, прагове, шлюзове, удълбаване, ограждане, почистване на водните местообитания и отстраняване на нежелана растителност.

Б) Други инвестиции в изпълнение на планове за управление или планове за действие за подобряване състоянието на видове, вкл. птици и местообитания, като например:

- **дейности за ограничаване/премахване на браконьерски практики единствено за териториите на национални паркове** – изграждане на системи за регистрация на изстрели, закупуване на комуникационна техника за мобилна връзка в националните паркове и оборудване (напр. видео-системи с видео-регистратори, вкл. софтуер), транспортна техника и оборудване (високо-проходими мотоциклети, АТВ, УТВ), контролно-охранително оборудване (термокамери, бинокли, зрителни тръби, дроне и др.), изграждане на контролно-охранителни съоръжения, изработване на табели, забранителни и указателни знаци, надграждане на системи за видеонаблюдение; изготвяне/оптимизиране на електронни приложения с информация за регламентираните маршрути.

- **дейности за увеличаване популациите на видовете** – изграждане на площадки за подхранване, изграждане на волиери и друг тип съоръжения/сгради, осигуряващи размножаване на видове, вкл. осигуряване на необходимото оборудване, изработка и монтаж на къщички за птици, подхранване на птици.

- **дейности за осигуряване на необходимите условия в местообитанията на видове** – поставяне/ремонт на решетки с определен размер на входа на пещери, къщички за прилепи, платформи за гнездене на птици; изграждане на рибни коридори; обезопасяване на електрически стълбове; изграждане/ремонт на съоръжения за намаляване притока на биогени към водни обекти (напр. утаителни шахти), почистване.

- **дейности за подобряване на състоянието на типове природни местообитания** – например за поддържане на хабитати чрез косене, почистване на водни местообитания, отстраняване на инвазивни и нехарактерни за типа природно местообитание видове.

Европейски съюз

- **предотвратяване на щети от пожари и извършване на възстановителни дейности след пожари единствено за териториите на национални паркове** – например осигуряване на противопожарно/комуникационно оборудване/техника (бензиномоторни помпи и пръскачки, високо-проходими МПС, дроне и др.), създаване на минерализовани ивици, изграждане на водоизточници за борба с пожарите/подобряване функциите на съществуващи водоизточници, строителство на наблюдателни пунктове за борба с пожарите, почистване на площи, пострадали от пожари, презалесяване и попълване на видове.

При предвидени в проектното предложение дейности за изграждане/ремонт/реконструкция на обекти и съоръжения, конкретните бенефициенти следва да представят:

- на *етап „кандидатстване“* документи, доказващи правото на собственост върху имота/имотите/територията (напр. акт за собственост, придружен от скица от кадастралната карта/карта на възстановената собственост, върху която да е отразено местоположението на обекта и съществуващата инфраструктура) и/или друг документ, обосноваващ правото на собственост и др. приложими;
- на *етап „изпълнение“* учредено в полза на бенефициента право на строеж (освен когато теренът е изключителна държавна собственост).

В случай че предвидените дейности по изграждане/ремонт/реконструкция на обекти и съоръжения се предхождат от анализи, проучвания и други необходими действия за определяне местоположението на обектите, документите, доказващи правото на собственост на бенефициента или учреденото в полза на бенефициента право на строеж се представят на *етап „изпълнение“* на проекта - при подаване на искане за междинно плащане с включени разходи по съответните дейности за изграждане/ремонт/реконструкция на обекти и съоръжения.

При предвидени в проектното предложение консервационни дейности от дирекциите на природните паркове, които не са обвързани с предварителни анализи, проучвания и други необходими действия за определяне местоположението на планираните за изпълнение консервационни дейности, на *етап „кандидатстване“* се представят следните документи:

- писмено съгласие на собственика/собствениците и документи, удостоверяващи правото на собственост за дейностите, които се изпълняват на терен – държавна/общинска собственост;
- декларация с нотариална заверка на подписа от собственика, когато собственик на имота е физическо лице и документи, удостоверяващи правото на собственост.

Разрешението от собственика на терена следва да е конкретно за дейностите по проекта.

Документите, които конкретните бенефициенти следва да представят на *етап „изпълнение“* са описани в Приложение № 4 към насоките за кандидатстване, част „условия за изпълнение“.

В проектното предложение трябва ясно да бъде посочен начинът на последваща поддръжка и/или експлоатация на планираните за ремонт/изграждане съоръжения/обекти.

Конкретните бенефициенти се ангажират да не прехвърлят на трети лица собствеността на изградената/ремонтираната със средства по процедурата инфраструктура, в т.ч. движимо и недвижимо имущество, и съпътстваща инфраструктура, най-малко в продължение на 5 години от окончателното плащане на средствата за проекта по ОПОС 2014-2020 г. по настоящата процедура.

Европейски съюз

Когато в проектното предложение е необходимо осигуряване на водни количества (за постоянно или еднократно) за целите на постигане на благоприятен природозащитен статус на съответната зона (например за осигуряване на условия за съществуване на даден вид), кандидатите разписват какви са изискванията за количеството и качеството на водите и как ще бъдат осигурени.

В проектното предложение трябва да са разписани мерки за ограничаване на запрашването, шума и за законосъобразното управление на строителните отпадъци при изпълнение на строителни дейности.

При изпълнението на консервационни дейности (вкл. изграждане/рехабилитиране/реконструиране на инфраструктура) е задължително бенефициентите да генерират пространствени данни/GPS тракове/картен материал и др., с цел онагледяване реализирането на проекта при приключването му.

13.5. Задължителни дейности

Кандидатите трябва да включат следните задължителни дейности в проектните си предложения:

13.5.1. Организация и управление на проекта

Бенефициентите са пряко отговорни за управлението на проекта и осигуряване качествено изпълнение на заложените дейности.

Бенефициентите следва да представят ясна организационна структура за управление на проекта, в която са включени ръководител на проекта и членове. При попълване на формуляра за кандидатстване в ИСУН 2020 кандидатът не посочва конкретни имена на физически лица - членове на екипа за управление, а само наименованието на позициите и необходимите квалификации и отговорности за съответната позиция.

Членовете на екипа за управление следва да покриват функциите по подготовка на документите, необходими за извършване на плащания и за верификация на разходите, мониторинг и докладване, изпълнение на мерки за информация и комуникация, съхранение на документите по проекта, както и функции по координация на дейностите по проекта. Следва да бъдат предвидени механизми за взаимодействие между членовете на екипа за управление на проекта при изпълнение на задачите и отчитане на работата, с цел осигуряване на вътрешна оценка и контрол, мониторинг на напредъка и предприемането на корективни мерки, при необходимост.

Кандидатите следва да не допускат смесване и припокриване на функциите и задачите както между отделните членове в екипа за управление, така и с външни изпълнители по проекта.

Ръководителят на проекта не може да съвместява функциите на ръководител с тези на член на екипа за управление на проекта. Членове на екипа за управление могат да съвместяват различни функции, с изключение на такива, при които едната от съвместяваните позиции е с контролни функции спрямо другата.

Ръководителят на административната структура – кандидат (директорите на националните и природните паркове и на РИОСВ), не може да взема участие в управлението и изпълнението на проекта.

Кандидатът е предвидил надеждни механизми за контрол при управлението на проекта, при условие че в проектното си предложение е:

Европейски съюз

- описал начина на приемане на работата и механизмите за контрол при изпълнението на договорите за обществени поръчки по проекта, вкл. контрола, който ще се упражнява върху начина на плащане по тези договори;
- предвидил механизми за контрол при извършването на мониторинг на изпълнението на проекта;
- описал както отговорностите на всеки член на екипа за управление, така и взаимоотношенията между тях.

В случаите, в които дейностите по подготовка и възлагане на обществени поръчки, е предвидено да се осъществяват от експерти, включени в екипа за управление на проекта, е недопустимо тези дейности да се осъществяват от изпълнител, избран по реда на ЗОП.

Управляващият орган на ОПОС 2014-2020 г. си запазва правото да дава указания относно задачите и начина на формиране на екипа за управление на проекта.

Дейността по организация и управление на проекта включва организиране и обезпечаване работата на екипа за управление на проекта (възнаграждения, осигуровки и командировъчни разходи), осигуряване на необходимите консумативи, материали и оборудване за администриране на проекта.

13.5.2. Мерки за информация и комуникация

Ролята на мерките за информация и комуникация е да разяснят целта на проекта, ползата му за обществеността и подкрепата на ЕС и фондовете за осъществяването му. Всеки кандидат трябва да предвиди в проектното си предложение дейности за информация и комуникация, които да обхващат целия период на изпълнение на проекта и да популяризират приноса на фондовете на ЕС и на оперативната програма. Тези дейности следва да включват като задължителен минимум приложимите за процедурата мерки и реквизити от Приложение № 2 „Единен наръчник на бенефициента за прилагане на правилата за информация и комуникация 2014-2020 г.“ (<http://www.eufunds.bg/archive/documents/1423147813.pdf>) към Националната комуникационна стратегия. Всеки конкретен бенефициент трябва да опише мерките, които възнамерява да изпълни по проекта. Те могат да бъдат възложени за изпълнение на външен изпълнител или да се изпълняват от негови служители. При възлагането на външен изпълнител, бенефициентите следва да провеждат открити, прозрачни, достатъчно добре разгласени, недискриминационни и безусловни процедури по реда на ЗОП, по смисъла на параграф 91-108 от Съобщение на Комисията относно понятието за държавна помощ в съответствие с чл. 107, пар. 1 от Договора за функциониране на ЕС.

Преди подаване на всяко проектно предложение, което включва разработването на информационни и комуникационни технологии (ИКТ) (компютърен хардуер, софтуер, лицензи и др.), всеки кандидат трябва да предвиди необходимото време за изпълнение на задълженията, произтичащи от разпоредбата на чл. 7в, т. 11 от Закона за електронното управление, като предостави за утвърждаване от председателя на Държавна агенция "Електронно управление" подготвеното си във финален вариант проектно предложение. При подаването на проектното предложение трябва да бъде приложено писмо от Държавна агенция „Електронно управление“, с което председателят на агенцията утвърждава проектното предложение. Допълнителна информация относно процедурата по предоставяне за утвърждаване на проектни предложения можете да намерите на интернет страницата на Държавна агенция „Електронно управление“ (<https://www.e-gov.bg/bg>).

Европейски съюз

13.6. Видове недопустими дейности:

Посочените по-долу дейности са недопустими за финансиране от ОПОС 2014-2020 г. по процедурата:

- дейности за одит на проекта.
- всякакви дейности от търговски характер, генериращи печалба за кандидата.
- дейности, извършени в нарушение на правилата за държавни помощи.
- дейности, за изпълнението на които вече е било предоставено финансиране със средства от ЕСИФ или чрез други инструменти на Европейския съюз, както и с други публични средства, различни от тези на бенефициента.

Кандидатите попълват и представят на етапа на подаване на проектното предложение подписана декларация за липса на двойно финансиране по образец (Приложение № 5 към раздел 28 от насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“). С декларацията кандидатът декларира, че исканата безвъзмездна финансова помощ не е за финансиране на разходи, които вече са финансирани със средства от ЕСИФ или чрез други инструменти на Европейския съюз, както и с други публични средства, различни от тези на бенефициента и му е известно, че за декларираните неверни обстоятелства носи наказателна отговорност по чл. 313 от Наказателния кодекс. Към декларацията се попълва и представя „Справка за изпълнение на проекти и дейности в сектор „Биоразнообразие“ изпълнявани от кандидата в период от 10 години преди датата на кандидатстване по процедурата“, съгласно приложението към нея образец.

- други дейности извън обхвата на допустимите дейности по процедурата и непопадащи в приложното поле на ПМС № 189/2016 г. и обхвата на Регламент (ЕС) №1301/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година относно Европейския фонд за регионално развитие и специални разпоредби по отношение на целта „Инвестиции за растеж и работни места“, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1080/2006 (Регламент (ЕС) № 1301/2013).
- дейности за видове, видове птици и типове природни местообитания извън Приложение № 4 към раздел 28 от насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“.
- експертни анализи и проучвания за целите на подготовка на проектното предложение, които предоставят вече налична информация от докладите за разпространение и оценка на природозащитното състояние на видове/местообитания от мрежата Натура 2000 от 2013 г. (налични в Информационната система за защитените зони от мрежата Натура 2000 - <http://natura2000.moew.government.bg/>), информация от теренни наблюдения съгласно схемата за мониторинг към Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие (<http://eea.government.bg/bg/bio/nsnbr>), информация в плановете за управление на защитените зони, защитените територии, в плановете за действие за видове и други публични документи.
- подобряване на структурата и функциите на гори за територии, които не са изключителна държавна собственост.
- разработване/актуализиране на плановете за управление на защитени зони, защитени територии, плановете за действие за видове.
- дейности, отнасящи се до придобиването на незастроени и застроени земи.
- изграждане/рехабилитиране/реконструиране на инфраструктура, която няма пряко въздействие върху видовете/местообитанията като напр. екопътеки, посетителски центрове, паркова мебел (маси, пейки, беседки, кътове за отдих) и др.
- изграждане на нови пътища в защитените територии, както и изграждане/ремонт на довеждащи пътища до защитените територии.

Европейски съюз

- ремонт на пътища в територии извън територии изключителна държавна собственост.
- изграждане на съпътстваща инфраструктура (за електропровод, за водопровод и др.).
- изграждане на автоматични станции за пожароизвестяване.
- закупуване на комуникационно оборудване, както и средства за наблюдение на горски пожари, вредители и болести за бенефициенти ДПП (същите са допустими по мярка 8.3 от ПРСР 2014 – 2020 г.).
- дейности за осъществяване на борба с браконьерството за бенефициенти ДПП.
- дейности за извършване на анализи и проучвания, които не са обвързани с последващо изпълнение на консервационни инвестиционни дейности по проекта, освен ако в становището за целесъобразност, издадено от МОСВ, изрично не са направени изключения.

В случай че има недопустими дейности, кандидатът посочва тяхната стойност и източника на финансиране в т. „7. План за изпълнение / Дейности по проекта“ от Формуляра за кандидатстване в ИСУН 2020, както и в т. 5 „Бюджет“ в категория „Недопустими разходи“ (където предвидените разходи се посочват изцяло за сметка на кандидата, в поле „Собствено финансиране /СФ/“). Разходи за финансиране на недопустими дейности не следва да се включват като допустими в бюджета на проектното предложение и няма да бъдат възстановявани от ОПОС 2014-2020 г.

14. Категории разходи, допустими за финансиране³:

14.1. Нормативна база

Разходите, допустими за финансиране по процедурата, трябва да отговарят на разпоредбите на:

- Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета, (Регламент (ЕС) № 1303/2013);
- Регламент (ЕС) № 1301/2013;
- Регламент (ЕС, ЕВРАТОМ) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1605/2002 (Регламент (ЕС, ЕВРАТОМ) № 966/2012);
- ЗУСЕСИФ;
- ПМС № 189/2016 г.

14.2. Общи условия за допустимост на разходите по процедурата

Разходите по процедурата по ОПОС 2014-2020 г. се считат за допустими, ако са налице условията за допустимост на разходите, определени в чл. 57, ал. 1 от ЗУСЕСИФ. По отношение на условията за допустимост на разходите приложение намира и чл. 3 на ПМС № 189/2016 г.

³ В случай че е приложимо, се посочват и недопустими разходи, както и съответната информация съгласно изискванията на чл. 59, ал. 2 от Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове (обн., ДВ, бр. 101 от 2015 г.)

Европейски съюз

Допустимите разходи следва да се отнасят за дейности, попадащи в обхвата на подкрепата, оказвана от ЕФРР, в съответствие с описаното в Регламент (ЕС) № 1301/2013 и да са извършени по отношение на дейности, допустими за финансиране по настоящата процедура. Съгласно разпоредбата на Регламент (ЕС) № 1303/2013, за да са допустими за финансиране, разходите трябва да са платени между 01 януари 2014 г. и 31 декември 2023 г.

В съответствие с ПМС № 189/2016 г., кандидатите определят екипи, отговорни за управление на проектите като разходите за тях са допустими, когато:

- управлението се осъществява само от служители на бенефициента;
- в управлението са включени и външни за бенефициента лица – при необходимост от специфична експертиза и/или липса на достатъчен собствен административен капацитет;
- управлението се осъществява изцяло от външни за бенефициента лица, избрани в съответствие с националното законодателство.

Съгласно чл. 8, ал. 2 от ПМС № 189/2016 г., за **дейности за организация и управление на проект**, изпълнението на които се предвижда да не се възлага изцяло на външен за бенефициента изпълнител, безвъзмездна финансова помощ и възстановима помощ се предоставя само под формата по чл. 55, ал. 1, т. 4 от ЗУСЕСИФ. Разпоредбата на чл. 8, ал. 3 от ПМС № 189/2016 г. гласи, че по изключение, когато към датата на утвърждаване на насоките за кандидатстване не е налице методология за определяне размерите на сумите по формата, посочена в чл. 55, ал. 1, т. 4 от ЗУСЕСИФ, безвъзмездна финансова помощ и възстановима помощ за дейности за организация и управление, изпълнението на които се предвижда да не се възлага изцяло на външен за бенефициента изпълнител, може да се предостави чрез формата по чл. 55, ал. 1, т. 1 от ЗУСЕСИФ след изрично одобрение на Съвета за координация при управлението на средствата от Европейския съюз (СКУСЕС). В изпълнение на Решение на СКУСЕС от 08.01.2018 г., взето на основание чл. 8, ал. 3 от ПМС № 189/2016 г., разходите за организация и управление на проекта по настоящата процедура ще бъдат възстановявани под формата по чл. 55, ал. 1, т. 1 от ЗУСЕСИФ.

Съгласно ПМС № 189/2016 г., БФП за дейности по **изпълнение** на проект на бенефициент от централната и териториалната администрация на изпълнителната власт се предоставя под формите по чл. 55, ал. 1, т. 2 – 4 ЗУСЕСИФ по отношение на тази част от дейностите, която не е обект на възлагане. По изключение, когато към датата на утвърждаване на документите по чл. 26, ал. 1 ЗУСЕСИФ не е налице методология за определяне на размерите на сумите по формите, посочени в чл. 55, ал. 1, т. 2 – 4 ЗУСЕСИФ, за дейност по изпълнение на проект на бенефициент от централната и териториалната администрация, която не е обект на възлагане, може да се използва формата по чл. 55, ал. 1, т. 1 ЗУСЕСИФ след изрично одобрение на СКУСЕС. В изпълнение на Решение на СКУСЕС от 08.01.2018 г., взето на основание чл. 8, ал. 3 от ПМС № 189/2016 г., за дейностите по изпълнение на проекта, които не са обект на възлагане, се прилага формата по чл. 55, ал. 1, т. 1 ЗУСЕСИФ.

При предоставянето на БФП под формата, определена в чл. 55, ал. 1, т. 1 на ЗУСЕСИФ, дейностите по изпълнение и/или управление се възлагат съгласно разпоредбите на ПМС № 189/2016 г., както следва:

1. с длъжностната характеристика на служителя, нает от бенефициента по трудово или служебно правоотношение;

Европейски съюз

2. дейности, изпълнявани извън установеното работно време и длъжностната характеристика на служителя, се възлагат при следните условия:

- със заповед на органа по назначаване, съответно на работодателя, на служителя по служебно правоотношение, съответно трудово правоотношение, в държавната администрация, с негово съгласие и срещу възнаграждение са възложени допълнителни задължения във връзка с управлението и/или изпълнението на проект, или

- със служителя по трудово правоотношение е сключен трудов договор по реда на чл. 110 от Кодекса на труда във връзка с управлението и/или изпълнението на проекта.

Когато дейности по изпълнение и/или управление са възложени на външни за бенефициента лица, с тях се сключва договор съгласно правилата на чл. 49, ал. 2 от ЗУСЕСИФ.

Когато безвъзмездна финансова помощ за дейности по проекти на бенефициенти от централната и териториалната администрация на изпълнителната власт се предоставят под формата по чл. 55, ал. 1, т. 1 от ЗУСЕСИФ, допустимият размер на разходите за възнаграждения се определя, както следва:

- за служителите по чл. 10, ал. 2, т. 1 и 2 от ПМС № 189/2016 г. – до размера на възнаграждението на часова база, което лицето получава за изпълнение на дейности по основното си служебно или трудово правоотношение;

- за външните за бенефициента лица - съгласно условията на сключения договор.

С оглед определяне на реалистичността на предвидените разходи, кандидатът следва да приложи към формуляра за кандидатстване в ИСУН 2020 анализ относно остойностяването на дейностите, включени в проектното предложение. В анализа се посочва въз основа на какви документи, други анализи или проучвания са остойностени дейностите и/или каква информация/минимални технически и/или функционални характеристики, данни/показатели/оферти/извлечение от каталог на производители/доставчици, информация за вече сключени договори със сходни параметри и предмет и/или проучване в интернет, пазарни проучвания и др. са ползвани при остойностяването. При позоваване на оферти, се прилагат самите оферти, при позоваване на извлечение от каталог на производители/доставчици се прилагат извлеченията или се посочват съответните линкове, където са достъпни каталозите.

14.3. Допустими категории разходи:

Допустими за финансиране по процедурата разходи следва да са групирани и съобразени със следните категории:

I. РАЗХОДИ ЗА СМР (СТРОИТЕЛНИ И МОНТАЖНИ РАБОТИ)

1. Строително-монтажни работи

2. Непредвидени разходи за СМР

3. Машини, оборудване и съоръжения за експлоатация на обектите

II. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

4. Закупуване/доставка/монтаж на оборудване, съоръжения, техника

III. РАЗХОДИ ЗА НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

5. Закупуване/осигуряване на софтуер и лицензи

IV. РАЗХОДИ ЗА УСЛУГИ

6. Разходи за специализирани услуги

7. Разходи за наем на съоръжения и оборудване до изтичане на срока на АДФП/ЗБФП

V. РАЗХОДИ ЗА ТАКСИ

Европейски съюз

8. Разходи за административни такси

VI РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ

9. Разходи за материали и консумативи

VII РАЗХОДИ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ И УЧАСТИЕ В МЕРОПРИЯТИЯ

10. Командировъчни разходи/разходи за гориво за изпълнение на основни дейности

VIII. НЕПРЕКИ РАЗХОДИ

11. Разходи за организация и управление

12. Разходи за информация и комуникация на проекта

IX . Невъзстановим ДДС:

13. Общо ДДС по раздел I РАЗХОДИ ЗА СМР

14. Общо ДДС по раздел II РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

15. Общо ДДС по раздел III РАЗХОДИ ЗА НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

16. Общо ДДС по раздел IV РАЗХОДИ ЗА УСЛУГИ

17. Общо ДДС по раздел V РАЗХОДИ ЗА ТАКСИ

18. Общо ДДС по раздел VI РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ

19. Общо ДДС по раздел VII РАЗХОДИ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ И УЧАСТИЕ В МЕРОПРИЯТИЯ

20. Общо ДДС по раздел VIII НЕПРЕКИ РАЗХОДИ

Допълнителни указания за допустимите видове разходи и причисляването им към съответната категория са описани в Приложение № 7 към раздел 28 от насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“.

Допустими са и разходи за закупуване и/или наемане, доставка и монтаж на оборудване, съоръжения, техника, стопански инвентар, пряко свързани с изпълнението на дейностите по проект. Наемането на машини, съоръжения, техника и оборудване е допустимо само до изтичане на срока на АДФП.

14.4. Недопустими разходи

По процедурата не са допустими разходи, определени в чл. 26 от ПМС № 189/2016 г., както и:

- разходи, които вече са финансирани със средства от ЕСИФ или чрез други инструменти на Европейския съюз, както и с други публични средства, различни от тези на бенефициента;
- глоби, финансови санкции и разходи за разрешаване на спорове;
- комисионни и загуби от курсови разлики при обмяна на чужда валута;
- възстановим данък върху добавената стойност;
- закупуване на дълготрайни материални активи – втора употреба;
- разходи за гаранции, осигурени от банка или от друга финансова институция;
- лихви по дългове, с изключение на свързани с БФП, предоставени под формата на лихвени субсидии или субсидии за гаранционни такси.

В допълнение, по процедурата са недопустими и следните разходи:

- разходи за одит;
- режийни разходи на бенефициента;
- разходи за последваща експлоатация и поддръжка;
- остатъчна стойност на разходи за оборудване за административни цели;
- разходи, надхвърлящи нормативно определени максимални размери, както и разходи, надхвърлящи процентните ограничения и/или максималната стойност за тях, включена в насоките за кандидатстване;

Европейски съюз

- разходи, свързани с изпълнението на недопустими дейности по процедурата;
- разходи за финансиране на операции, които към момента на избирането им за финансиране от Европейските структурни и инвестиционни фондове са били физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на проектното предложение за финансиране по програмата от страна на бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са направени от бенефициента или не (съгласно чл. 65, параграф 6 от Регламент (ЕС) № 1303/2013). Кандидатите декларират това обстоятелство като представят на етапа на подаване на проектното предложение подписана декларация по образец (Приложение № 5 към раздел 28 от насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“).
- разходи за наем на машини, съоръжения, техника и оборудване, които трябва да се инсталират за постоянно ползване на мястото на изпълнение на проекта;
- разходи за МПС, които не са свързани с изпълнение на противопожарни и контролно-охранителни дейности, част от задълженията на съответната структура конкретен бенефициент по процедурата;
- ДДС на недопустими разходи;
- разходи за закупуване/придобиване/отчуждаване на земя и недвижими имоти;
- други недопустими разходи, вкл. такива съгласно ПМС № 189/2016 г.

Недопустими за финансиране разходи, неправомерно одобрени и платени от бенефициента, остават за негова сметка и не подлежат на възстановяване.

14.5. Указания за изготвяне на бюджета

Указания за попълване на бюджета на проекта са представени в Приложение № 7 „Разяснения за попълване на бюджет по проекта“ към раздел 28 от насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“.

При изчисляване на БФП ще бъдат взети предвид само допустимите разходи, посочени в насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“. Ако е приложимо, в бюджета на проектното предложение трябва да са посочени и разходи, които са недопустими по процедурата, но за които кандидатът е осигурил съфинансиране от други източници, при условие че са свързани с изпълнението на проекта.

Бюджетът на проектното предложение трябва да съдържа както разходите, които кандидатът планира да извърши след одобрението на проектното предложение, така и такива, които той вече е направил преди подаването му във връзка с изпълнението на дейности по проекта, които са извършени в срока на допустимост на разходите и които не са финансирани със средства от ЕСИФ или чрез други инструменти на Европейския съюз, както и с други публични средства, различни от тези на бенефициента (при съобразяване на чл. 65, параграф 6 от Регламент (ЕС) № 1303/2013).

По отношение на разходите, за които в нормативната уредба и настоящите насоки за кандидатстване са предвидени ограничения в размера или стойността им, допустима за финансиране е частта от съответния разход, до размера на ограниченията, съответно до определената стойност. Процентните ограничения се прилагат както за определяне на размера на допустимите разходи за финансиране по бюджет на етап оценка, така и върху реално извършените, разплатени, верифицирани и сертифицирани разходи за определяне на размера на допустимите разходи за възстановяване при реално изпълнение на проекта.

При изготвянето на бюджета кандидатът следва да има предвид нормативно определените ограничения в размера на определени категории разходи по процедурата с включено ДДС в тях

Европейски съюз

и ограниченията, въведени по процедурата. Такива ограничения са въведени с ПМС № 189/2016 г., при прилагане на формата по чл. 55, ал. 1, т. 1 от ЗУСЕСИФ и с насоките за кандидатстване, както следва:

- разходи за организация и управление - до 10 % от общите допустими разходи по проекта;
- разходи за информация и комуникация - до 2% от общите допустими разходи за проекти, при които размерът на финансовата подкрепа не превишава левовата равностойност на 100 000 евро, и до 1% от общите допустими разходи - за всички останали проекти;
- непредвидени разходи за строителни и монтажни работи - до 10% от общите допустими разходи за строителни и монтажни работи по проекта;
- разходи за командировъчни пари - съгласно Наредбата за командировките в страната;
- разходи за спомагателни дейности – до 4% от общите допустими разходи по проекта.

Бенефициентът следва да има предвид, че последващото изплащане на пълния размер на разходите за дейности зависи от постигането на резултатите от проекта, измерими със съответните индикатори, заложиени в проектното предложение.

При третиране на ДДС като допустим разход по процедурата се прилага Указание ДНФ № 3/23.12.2016 г. на министъра на финансите за третиране на данък върху добавената стойност като допустим разход при изпълнение на проекти по оперативните програми, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд на ЕС и от Европейския фонд за морско дело и рибарство, за програмен период 2014–2020г., публикувано на адрес: (<http://www.minfin.bg/bg/page/391>).

ДДС за допустимите дейности и допустимите разходи по проекта следва да се посочва обобщено за съответната категория, в перо „Невъзстановим ДДС (ако е приложимо)“ към т. 5 „Бюджет“ от формуляра за кандидатстване. В случай че ДДС се отнася за недопустима дейност или недопустим разход, то той следва да се посочи в раздел „Недопустими разходи“ в т. 5 „Бюджет“ от формуляра за кандидатстване.

14.6. Авансово плащане:

Бенефициентът има право да поиска авансово плащане от общата стойност на БФП след подписване на АДБФП/ЗБФП, както следва:

- максималният размер на сумата на авансовите плащания не може да надвишава 20% от стойността на безвъзмездната финансова помощ за проекти до 5 000 000,00 лева.
- максималният размер на сумата на авансовите плащания не може да надвишава 10% от стойността на безвъзмездната финансова помощ за проекти над 5 000 000,00 лева.

Срокът и условията за извършване на авансовото плащане са определени в насоките за кандидатстване, в частта им „условия за изпълнение“, като конкретният размер на авансовото плащане е определен в чл. 48, ал. 2 и ал. 3 от насоките, част „условия за изпълнение“.

В съответствие с чл. 60, ал. 2 от ЗУСЕСИФ, списък на писмените доказателства, които бенефициентът прилага към искането си за извършване на съответното плащане, е приложен към насоките за кандидатстване, в частта им „условия за изпълнение“.

15. Допустими целеви групи (ако е приложимо):

Общини, неправителствени организации, министерства и техните регионални структури, бизнес организации и асоциации, академична общност, населението в страната.

16. Приложим режим на минимални/държавни помощи (ако е приложимо):

Европейски съюз

Определението на понятието „държавна помощ“ се съдържа в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС). Държавна помощ (съгласно параграф 7 от Допълнителните разпоредби на Закона за държавните помощи /ДР на ЗДП/) е всяка помощ, попадаща в обхвата на ДФЕС, предоставена от държавата или от общината, или за сметка на държавни или общински ресурси, пряко или чрез други лица, под каквато и да е форма, която нарушава или застрашава да наруши свободната конкуренция чрез поставяне в по-благоприятно положение на определени предприятия, производството или търговията на определени стоки или предоставянето на определени услуги, доколкото се засяга търговията между държавите - членки на Европейския съюз. По правило предоставянето на държавни помощи е забранено, като изключенията от тази забрана са нормативно уредени. Предоставянето на безвъзмездна финансова помощ се извършва в съответствие с европейското и национално законодателство в областта на държавните помощи. Едно от условията, които трябва да бъдат изпълнени, за да бъдат приложени правилата за държавни помощи при предоставянето на държавни ресурси, е получател на помощта да е „предприятие“ по смисъла на конкурентното право. „Предприятие“ по смисъла на чл. 107 от Договора за функциониране на ЕС е всяка структура, ангажирана със стопанска дейност⁴, независимо от правния ѝ статут и начина ѝ на финансиране. Съгласно практиката на Съда, „предприятия“ по смисъла на конкурентното право са всички субекти, упражняващи икономическа дейност, в това число и носители на публична власт, когато дейността им е свързана с предлагане на стоки/услуги на пазара. За преценката дали едно лице оперира като „предприятие“ е без значение правният статут по националното право и начинът му на финансиране. Когато дейността е свързана с упражняване на властнически правомощия, тя няма икономически характер и следователно за нея са неприложими правилата на конкуренцията, включително по отношение на държавни помощи.

Закона за защитените територии урежда категориите защитени територии, тяхното предназначение и режим на опазване и ползване, обявяване и управление (чл. 1). Той цели опазването и съхраняването на защитените територии като национално и общочовешко богатство и достояние и като специална форма на опазване на природата, способстващи за развитието на културата и науката и за благополучието на обществото (чл. 2). Съгласно чл. 5 от ЗЗТ се определят шест категории защитени територии, а именно: резервати, национални паркове, природни забележителности, поддържани резервати, природни паркове и защитени местности, които са предназначени за опазването на биологичното разнообразие в екосистемите и на естествените процеси, протичащи в тях, както и на характерни или забележителни обекти на неживата природа и пейзажи.

Отчитайки обхватът на мярка 43 „Подобряване на структурата и функциите на горските природни местообитания“ и мярка 98 „Изграждане и поддържане на инфраструктура, необходима за възстановяване на природни местообитания и видове“ от НПРД по настоящата процедура са определени следните конкретни бенефициенти:

- дирекции на национални паркове (за териториите на националните паркове, които попадат в обхвата на защитени зони);
- регионални инспекции по околната среда и водите (за териториите на поддържани резервати, които попадат в обхвата на защитени зони);

⁴ По смисъла на т. 12 от Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

Европейски съюз

- дирекции на природни паркове (за териториите на природните паркове, които попадат в обхвата на защитени зони).

Мярка 43 от НПРД е допустима за прилагане единствено в територии изключително държавна собственост. Такива територии са поддържаните резервати, резерватите и националните паркове. По силата на чл. 46, ал. 1 от ЗЗТ, Министерството на околната среда и водите и неговите регионални органи провеждат и осъществяват управлението и контрола в защитените територии, както и управлението, възлагането на дейностите по поддържането и възстановяването, възлагането на туристически дейности, охраната и контрола в горите, земите и водните площи в защитените територии - изключителна държавна собственост. Съгласно чл. 48 от ЗЗТ и чл. 3, ал. 2 от Правилника за условията и реда за управлението, възлагането на дейностите по поддържане и възстановяване, възлагането на туристически дейности, охраната и контрола в горите, земите и водните площи в защитените територии – изключителна държавна собственост, регионалните органи на МОСВ за защитените територии са дирекциите на националните паркове и регионалните инспекции по околната среда и водите. Отговорните звена следва да изпълняват и/или възлагат дейности, включени в одобрени планове за управление на съответните защитени територии. В защитените територии се включват гори, земи и водни площи.

Държавата изгражда Национална екологична мрежа, включваща: защитени зони като част от Европейската екологична мрежа „НАТУРА 2000“, в които могат да участват защитени територии и защитени територии, които не попадат в защитените зони, съгласно Закона за биологичното разнообразие (ЗБР). Видно от разпоредбите на същия закон, Министерството на околната среда и водите и други държавни органи и техните поделения в рамките на своите компетенции осъществяват управлението и контрола по опазване на биологичното разнообразие в Република България. Съгласно разпоредбата на чл. 117 от ЗБР, едни от правомощията на директорите на регионалните инспекции по околната среда и водите и директорите на дирекции на националните паркове са да контролират спазването на изискванията за опазване на биологичното разнообразие при осъществяването на дейностите на собствениците или ползвателите на земи, горски територии и водни площи, включени в Националната екологична мрежа; да координират и контролират прилагането на планове за управление и планове и проектите, предвидени в този закон, включително интегрирането им в общинските планове и програми и да контролират опазването на растителните и животинските видове, предмет на този закон.

Видно от разпоредбата на чл. 2 от Правилника за устройството и дейността на регионалните инспекции по околната среда и водите, РИОСВ са административни структури към министъра на околната среда и водите, осигуряващи провеждането на държавната политика по опазване на околната среда на регионално равнище. Те са юридически лица на бюджетна издръжка към министъра на околната среда и водите, като директорите на РИОСВ са органи на изпълнителната власт и второстепенни разпоредители с бюджетни кредити към министъра на околната среда и водите. При провеждане на своята дейност РИОСВ има регулиращи, информационни и контролни функции. При осъществяване на регулиращите функции РИОСВ разработва или участва в разработването на документи в областта на опазването на околната среда и устойчивото ползване на природните ресурси и провежда на регионално равнище дейности, свързани с политиката на държавата в тази област, включително и участие в комисии за определяне състоянието на популациите или находищата на уязвими животински или растителни видове във връзка с опазването и устойчивото им ползване и др.

Европейски съюз

Съгласно разпоредбата на чл. 2 от Правилника за устройството и дейността на дирекциите на националните паркове, ДНП са административни структури към министъра на околната среда и водите, осигуряващи провеждането на държавната политика за управление и опазване на поверените им защитени територии. Те са юридически лица на бюджетна издръжка, като директорите на дирекциите на националните паркове са органи на изпълнителната власт и второстепенни разпоредители с бюджетни кредити към министъра на околната среда и водите. При провеждане на своята дейност ДНП осигурява провеждането на държавната политика по опазване и поддържане на разнообразието от екосистеми и естествените процеси, протичащи в тях, защита на дивата природа, опазване и поддържане на биологичното разнообразие и предоставяне на възможности за развитието на научни, образователни и рекреационни дейности в поверените ѝ защитени територии. При осъществяване на своите функции, изпълнява произтичащите от законовите и подзаконовите нормативни актове задачи, включително като: прилага планове за управление, участва в разработването на планове за управление и устройствените и техническите планове и проекти; възлага разработването на технически проекти за осъществяване на поддържащи или възстановителни дейности, предвидени в планове за управление и устройствените планове; поддържане и/или възстановяване на популациите на растителни и животински видове или условията в техните местообитания; изграждане и поддържане на посетителската инфраструктура - маршрути, маркировки и обозначения, заслони и места за почивки и др.; осъществява общ контрол по спазване на законодателството в областта на опазването на околната среда, биологичното разнообразие и защитените територии и др.

Мярка 98 от НПРД е допустима за прилагане единствено в територията на национални и природни паркове. За природни паркове се обявяват територии, включващи разнообразни екосистеми с многообразие на растителни и животински видове и на техните местообитания, с характерни и забележителни ландшафти и обекти на неживата природа. Природните паркове се управляват с цел поддържане на разнообразието на екосистемите и опазване на биологичното разнообразие в тях. По силата на чл. 52 от ЗЗТ, Министерството на земеделието, храните и горите, Изпълнителната агенция по горите, както и физическите и юридическите лица и общините - собственици на гори, земи и водни площи в защитените територии извън тези, които са обект на изключителна държавна собственост, осъществяват тяхното стопанисване, опазване и охрана, съгласно разпоредбите на този и други специални закони. Изпълнителната агенция по горите създава специализирани дирекции на природни паркове за изпълнение на планове за управление на природните паркове. Функциите, задачите и дейностите на ДПП се определят с устройствени правилници, утвърдени от изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите, като част от основните функции на ДПП са свързани с изпълнение на заповедите за обявяване на съответните защитени зони, припокриващи се с природните паркове.

Видно от нормативната уредба, РИОСВ, ДНП и ДПП са част в структурата на изпълнителната власт и изпълняват държавни функции в областта на опазването на околната среда и устойчивото ползване на природните ресурси чрез опазване, поддържане и възстановяване на биологичното разнообразие. От съдебната практика следва, че чл. 107 от Договора за функционирането на Европейския съюз не се прилага, когато държавата действа „при упражняване на публична власт“ или когато публични субекти действат „в качеството си на публични органи“. Може да се смята, че даден субект действа при упражняване на публична власт, когато въпросната дейност е задача, която е част от основните функции на държавата или е свързана с тези функции по естеството си, целта си и правилата, на които се подчинява. В

Европейски съюз

случая дейностите, които извършват посочените по-горе държавни органи не са икономически по своя характер, нямат за цел да облагодетелстват определено предприятие или сектор. Проектите касаят специфични дейности, осъществявани от съответните органи, а не дейности, които се предоставят по отношение на отделни субекти, представляват услуги за такива субекти или се заплащат от тях. Такива дейности в страната не се извършват от други субекти и в този смисъл не е налице конкурентна среда. Няма предлагане на дейностите на пазара.

Конституцията на Република България издига като свой основен принцип и задължение опазването и възпроизводството на околната среда; поддържане на равновесието на живата природа и разумното използване на природните богатства и ресурсите на страната (чл. 15). В допълнение, в ЗБР, ЗЗТ, както и в други подзаконовни актове, уреждащи опазването на околната среда и устойчивото ползване на природните ресурси, са разписани конкретни задължения на органите на изпълнителната власт. Следователно, може да се направи заключение, че при изпълнение на дейностите по процедурата не са налице стоки и/или услуги, които да се предлагат от съответния орган срещу заплащане, това са дейности по упражняване на публична власт, присъщи на държавата и включени в правомощията на РИОСВ, ДНП и ДПП. Подобно тълкуване е в съответствие с възприетия подход в Съобщение на Комисията „Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ съгласно член 107, параграф 1 от ДФЕС“.

Закупените материални и нематериални активи, които ще бъдат обект на финансиране по процедурата, ще бъдат държавна собственост. В този смисъл, в рамките на процедурата няма да се извършва трансфер на собственост от държавата към предприятия, извършващи стопанска (икономическа) дейност. Икономическа дейност (съгласно параграф 13 от ДР на ЗДП) е всяка дейност по предлагане на стоки и услуги на пазара, както и всяка дейност, резултатите от която са предназначени за размяна на пазара, независимо дали от това се формира и разпределя печалба или друг доход. За икономическа дейност се смята и предоставянето за ползване на материално и нематериално имущество и права. Подпомагането по процедурата не следва да се счита за държавна помощ. С издаването на заповедта за предоставяне на БФП, съответно сключването на административния договор за БФП, РИОСВ, ДНП и ДПП ще се задължат да спазват разпоредбите на действащото законодателство в областта на държавните помощи, включително като не допускат средства или активи, придобити при изпълнението на проекта, да бъдат предоставяни на трети лица в нарушение на това законодателство. Спазването на забраната от бенефициента, ще бъде обект на проверки на място от страна на управляващия орган на ОПОС 2014-2020 г. при изпълнението на проекта.

Подпомагането не представлява държавна помощ и на ниво изпълнител.

Дейности, които ще бъдат финансирани със средства от ОПОС 2014-2020 г. могат да бъдат извършвани или от служители на РИОСВ, ДНП и ДПП, или от изпълнител/изпълнители, определени по реда на Закона за обществените поръчки (ЗОП), чрез провеждането на открита, прозрачна, достатъчно добре разгласена, недискриминационна и безусловна процедура⁵. Управляващият орган на ОПОС 2014-2020 г. осъществява последващ контрол за спазване на законодателството в областта на обществените поръчки от страна на бенефициентите по програмата, включително за спазване на принципите по чл. 2 от ЗОП за равнопоставеност и недопускане на дискриминация, свободна и лоялна конкуренция, публичност и прозрачност. В този смисъл, на ниво изпълнител подпомагането не следва да се счита за държавна помощ.

⁵ Съгласно т. 91-108 от Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ в съответствие с чл. 107, пар. 1 от Договора за функциониране на ЕС.

Европейски съюз

Възстановяването на неправомерна и несъвместима държавна помощ или на неправилно използвана държавна помощ се извършва по реда на Глава VI на Закона за държавните помощи. Решението на Европейската комисия за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ или на неправилно използвана държавна помощ подлежи на изпълнение по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс. Не се разрешава предоставяне на нова държавна помощ на предприятие, което не е изпълнило решение на Европейската комисия и не е възстановило изцяло неправомерна и несъвместима държавна помощ или неправилно използвана държавна помощ. Предоставянето на държавна/минимална помощ, която не отговаря на всички изисквания на приложимия режим по държавни/минимални помощи, представлява неправомерна държавна помощ/незаконосъобразна минимална помощ, което от своя страна е основание за нейното възстановяване. В съответствие с чл. 57, ал. 1, т. 7 от ЗУСЕСИФ, разходите на бенефициентите, които не са съобразени с приложимите правила за предоставяне на държавни помощи, не са допустими за финансиране от ОПОС 2014-2020 г. и няма да им бъдат възстановявани от програмата. Съблюдаването на правилата за допустимост на разходите е обект на проверка от Управляващия орган на етапа на тяхната верификация. Съгласно чл. 70, ал. 1, т. 2 от ЗУСЕСИФ, за нарушаване на правилата за държавната помощ по смисъла на чл. 107 от Договора за функционирането на Европейския съюз на бенефициентите се налагат финансови корекции. Управляващият орган си запазва правото да извършва проверки на място при бенефициента, с цел да гарантира спазването на нормативните изисквания в областта на държавните помощи. В случай че Управляващият орган на ОПОС 2014-2020 г. или друг компетентен орган установи нарушения и неправомерно отпускане на държавни помощи от страна на бенефициента, последният следва да осигури възстановяване на всички изплатени суми, ведно с лихва, определена по реда на приложимото законодателство за държавни помощи.

Допълнителна информация относно приложимото законодателство в областта на държавните помощи може да бъде открита на интернет страницата на Министерство на финансите (<http://stateaid.minfin.bg/>).

17. Хоризонтални политики⁶

При изпълнение на дейности по процедурата трябва да се спазват основните хоризонтални принципи – законност, партньорство, равнопоставеност и недопускане на дискриминация, устойчиво развитие и ресурсна ефективност, както и принципите, посочени в ЗОП, при възлагане изпълнението на дейностите по проекта.

Кандидатите следва да посочат в проектните си предложения, че ще спазват принципа на *законност*, като при подготовката и изпълнението на проектите следва да се прилагат изискванията на действащата европейска и национална нормативна уредба. Ще се финансират проекти, с реализацията на които ще се подпомогне изпълнението на ангажиментите на страната, произтичащи от европейското и национално законодателство.

⁶ Описват се изискванията за постигане на съответствие с хоризонталните политики на ЕС и, ако е приложимо, на принос към тях.

Европейски съюз

Проектите следва да спазват принципа на *партньорство*. При изпълнението на проектите следва да се осигурят партньорство, прозрачност и публичност чрез включване на заинтересованите страни в процеса, както и навременното им информиране.

Проектите следва да спазват принципа на *равнопоставеност и недопускане на дискриминация*. При подготовка и изпълнение на проектите следва да се насърчават равните възможности за всички, включително възможностите за достъп на хора с увреждания.

Проектите следва да спазват принципа на *устойчиво развитие и ресурсна ефективност*, като проектните предложения следва да допринесат за опазване на биологичното разнообразие и повишаване на ресурсната ефективност. Устойчиво развитие следва да се гарантира и по отношение на устойчивостта на вложените инвестиции и реализирани мерки в резултат от изпълнението на проектите.

В допълнение, съгласно Насоките за интегриране на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата (ПОС и ПИК), проектните предложения е препоръчително да предвидят, по възможност, възлагане на зелена/и обществена/и поръчка/и, например чрез използването на рециклирана хартия и електронни носители на информация. Информацията относно възможностите за прилагане на изискванията за възлагане на зелени обществени поръчки се съдържа на интернет страницата на Агенцията по обществени поръчки (www.aop.bg) и на интернет страницата на Европейската комисия (http://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm).

Съгласно Насоките за ПОС и ПИК проектните предложения е препоръчително да предвидят, по възможност, мерки за адаптация към изменението на климата (като част от предвидените дейности).

Кандидатите следва да опишат в т. 11 „Допълнителна информация“, поле „Хоризонтални принципи“ от формуляра за кандидатстване в системата ИСУН 2020 как се спазват приложимите за проектното предложение хоризонтални принципи на ЕС, посочени в настоящия раздел, вкл. и да опишат по какъв начин предвиждат осигуряване на устойчивост след приключване на проектите. Кандидатите могат да разпишат и допълнителни хоризонтални принципи, които считат за приложими при изпълнението на проекта.

18. Минимален и максимален срок за изпълнение на проекта (ако е приложимо):

Срокът за изпълнение на проекта започва да тече от дата или при изпълнение на дадено условие, посочени в административния договор за предоставяне на БФП/заповедта за предоставяне на БФП. Максималният срок за изпълнение на проектите, който бенефициентите могат да посочат в т. 1 „Основни данни“ в ИСУН 2020, е 65 месеца, които се определят по следния начин:

- до 60 месеца за физическо изпълнение на дейностите по проекта. Този срок трябва да бъде съобразен при попълването на т. 7 „План за изпълнение/Дейности по проекта“ от формуляра за кандидатстване.

Срокът, в който конкретните бенефициенти могат да изпълняват проектните си предложения (физическо изпълнение), съгласно критериите за оценка, е не по-късно от 30 юни 2023 г.

- 1 месец след изтичането на срока за физическо изпълнение, в който бенефициентът следва да изготви и да внесе искане за окончателно плащане по проекта;

Европейски съюз

– 90 дни след получаване на искането за окончателно плащане, заедно със съпровождащите го документи, в които УО на ОПОС 2014-2020 г. трябва да извърши окончателна проверка на място, документално приключване на проекта и окончателно плащане на верифицираните разходи. В случаите по чл. 63, ал.1 и 2 на ЗУСЕСИФ, срокът от 90 дни спира да тече до представяне на необходимите документи и разяснения, но общо за не повече от един месец.

Кандидатите следва да посочат необходимия срок за изпълнение на отделните дейности в т. 7. „План за изпълнение/Дейности по проекта“ от формуляра за кандидатстване, който не може да надхвърля 60 месеца (физическото изпълнение на дейностите по проект), при съобразяване с посочения по-горе срок – 30 юни 2023 г.

Кандидатите посочват планираните срокове за обявяване на обществени поръчки в т. 10 „План за външно възлагане“ от формуляра за кандидатстване.

В т. 7. „План за изпълнение/Дейности по проекта“ за всяка отделна дейност се посочва планираният месец за стартирането ѝ в поле „месец на стартиране на дейността“ и продължителност на изпълнението ѝ – в поле „продължителност на дейността“. Кандидатите следва да посочат в поле „начин на изпълнение“ конкретният месец и година, планирани за начало на изпълнение на проекта, спрямо който е определен началният месец за стартиране на дейността в графика.

В случай че дейността е започнала преди подаване на проектното предложение, в поле „продължителност на дейността“ се указва остатъчният срок за изпълнение на дейността, до нейното приключване. В случай че дейността е изпълнена изцяло преди подаване на проектното предложение, това обстоятелство се описва като:

- в поле „начин на изпълнение“ се посочва началната и крайна дата на изпълнение на дейността;
- при попълването на поле „месец на стартиране на дейността“ се посочва „1“, а в поле „продължителност на дейността“ - „1“.

При попълването на т. 7. „План за изпълнение/Дейности по проекта“ в поле „начин на изпълнение“, кандидатът следва да посочи как планира да възложи всяка дейност, като опише, дали цялата дейност или част от нея ще бъде изпълнявана с ресурси на кандидата или съответно ще бъде възложена на външен изпълнител.

За всяка дейност и/или част от дейност, планирана за възлагане на външен изпълнител, следва да се добави съответната обществена поръчка в т. 10 „План за външно възлагане“ и да се посочи конкретна дата за сключване на договор в т. 7. „План за изпълнение/Дейности по проекта“ в поле „начин на изпълнение“.

В поле „начин на изпълнение“ в т. 7. „План за изпълнение/Дейности по проекта“ за дейностите, предвидени за възлагане на външен изпълнител, кандидатът трябва да посочи планирания период от време, необходим за обявяване на съответната обществена поръчка по реда на ЗОП, нейното провеждане, контролът чрез случаен избор, осъществен от Агенцията по обществени поръчки (АОП), предвиденото от кандидата време за обжалване и сключването на договор с избрания изпълнител. Ако поръчката е възложена към датата на кандидатстване, в плана за изпълнение се описва нейният предмет и срок за изпълнение, без тя да се посочва в плана за външно възлагане. За поръчки, които са обявени, но не са възложени към датата на кандидатстване, в плана за изпълнение се посочва датата на обявяване като се попълва и планът за външно възлагане.

Европейски съюз

Графикът за изпълнение на дейностите по проекта е реалистичен и съобразен с плана за външно възлагане, когато:

- обществените поръчки, описани в плана за външно възлагане, съответстват на предвидените дейности, включени в плана за изпълнение;
- при определянето на планирания месец за стартиране на дейността, кандидатът е предвидил: период за получаване на заявления за участие и/или оферти, отговарящ на нормативно установените срокове съгласно ЗОП; период за осъществен контрол от АОП чрез случаен избор за обществените поръчки; период от най-малко 20 дни за работа на комисията, назначена от възложителя за разглеждане, оценка и класиране на офертите, който тече от датата на отваряне на офертите по реда на ЗОП (срокът за работата на комисията трябва да съответства на сложността и обема на поръчката); нормативно определените срокове за сключване на всеки договор за обществена поръчка;
- кандидатът е предвидил срок за сключване на всеки договор за обществена поръчка, съобразен с чл. 112, ал. 6 от ЗОП.

Планът за външно възлагане на обществени поръчки за избор на изпълнител (въведената информация в т. 10 „План за външно възлагане“) е реалистичен, когато при посочването на планирана дата на обявяване на поръчката, кандидатът е предвидил сроковете за изпращане на обявлението за обществена поръчка до Агенцията по обществени поръчки (АОП) за вписване в Регистъра на обществените поръчки (съобразно вида на процедурата и начина на изпращане на обявлението)/ в Официалния вестник на ЕС, вкл. сроковете за осъществяване на предварителен контрол от АОП (когато е приложимо).

Планът за външно възлагане трябва да е съобразен с нормативните изисквания в областта на обществените поръчки, като посочената в него стойност на поръчката съответства на определения от кандидата тип на процедурата и обекта на поръчката, определени при спазване на ЗОП. Прогнозната стойност на обществената поръчка в Плана за външно възлагане се посочва без ДДС.

При попълване на т. 7 „План за изпълнение/Дейности по проекта“ от формуляра за кандидатстване кандидатът следва да има предвид, че съгласно чл. 39, ал. 4 от ЗУСЕСИФ финансирането с безвъзмездна финансова помощ се прекратява едностранно от Ръководителя на Управляващия орган, когато бенефициент не сключи договор с изпълнител до 12 месеца от изтичането на срока, предвиден за неговото сключване и посочен в т. 7 „План за изпълнение/Дейности по проекта“. Случаите, при които този срок спира да тече, са определени в чл. 4, ал. 2 от ПМС № 162/2016 г.

В процеса на изпълнение на проектите, срокът за физическо изпълнение на всеки проект може да бъде удължаван, при спазване на ЗУСЕСИФ, на условията за изпълнение, част от насоките за кандидатстване и АДФП/ЗБФП, както и съобразно критерий за оценка „Срокът за изпълнение на проектното предложение е до 30 юни 2023 г.“.

Европейски съюз

19. Ред за оценяване на концепциите за проектни предложения⁷:

Неприложимо.

20. Критерии и методика за оценка на концепциите за проектни предложения⁸:

Неприложимо.

21. Ред за оценяване на проектните предложения:

Оценката на проектното предложение ще се извърши по реда на Приложение № 9 към раздел 28 от насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“, при стриктно спазване на разпоредбите на ЗУСЕСИФ и на ПМС № 162/2016 г.

22. Критерии и методика за оценка на проектните предложения:

Оценяват се само проектните предложения, подадени с електронен подпис чрез системата ИСУН 2020. Оценката се извършва на база на критерии, одобрени от Комитета за наблюдение на оперативна програма „Околна среда 2014 - 2020 г.“ (ОПОС 2014 - 2020 г.). Методологията и критериите не подлежат на изменение по време на процеса на оценка.

Оценяването на проектните предложения се извършва в срок до три месеца от датата на изтичане на крайния срок за подаването им.

Оценката на получените проектни предложения се извършва от една или няколко експертни работни групи, определена/определени със заповед на Ръководителя на Управляващия орган на програмата, като в заповедта се уточнява и разпределението на критериите между отделните оценители.

Оценката включва оценка на административно съответствие, на допустимост и на качество. Проверява се дали проектното предложение отговаря на всички критерии, като за всеки критерий се поставя оценка „ДА“, „НЕ“ или „Неприложимо“.

В случай че проектното предложение е получило оценка „НЕ“ на критерий 1 от част „Административно съответствие“, същото не се оценява за съответствие с всички останали критерии, посочени по-долу, и процедурата се прекратява по отношение на конкретния бенефициент съгласно разпоредбите на ЗУСЕСИФ.

В случай, че проектното предложение е получило оценка „ДА“ на критерий 1 от част „Административно съответствие“, същото се оценява за съответствие и по отношение на всички останали критерии.

При получаване на окончателна оценка „НЕ“ по даден критерий, съответното проектно предложение не се предлага за финансиране и процедурата се прекратява по отношение на конкретния бенефициент съгласно разпоредбите на ЗУСЕСИФ.

По време на оценката на проектните предложения комуникацията с кандидатите и редакцията на установени неточности по подадено проектно предложение се извършва електронно чрез

⁷ Попълва се ако по процедурата се извършва предварителен подбор на концепции за проектни предложения по смисъла на чл. 31, ал. 1 от Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове.

⁸ Попълва се ако по процедурата се извършва предварителен подбор на концепции за проектни предложения по смисъла на чл. 31, ал. 1 от Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове.

Европейски съюз

профила на кандидата в ИСУН 2020, от който е подадено съответното проектно предложение и промени на посочения профил са невъзможни.

КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА

№	Критерий	ДА/НЕ/НП
Административно съответствие		
1.	Проектното предложение е подадено в срока за кандидатстване и чрез ИСУН2020.	
2.	Текстът на проектното предложение е на български език (на кирилица) с изключение на полета „Наименование на проектно предложение на английски език“, „Кратко описание на проектното предложение на английски език“ и „Пълно наименование на английски“ за кандидата, които следва да са попълнени на английски език, и всички полета във формуляра за кандидатстване са попълнени съгласно Указания за попълване в ИСУН 2020 на информация за проектни предложения по ОПОС 2014-2020 г.	
3.	Кандидатът е представил всички документи, които се изискват за целите на кандидатстването, описани в Раздел 24 от насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“.	
4.	Приложените към формуляра за кандидатстване документи са подписани в съответствие с указанията в Раздел 24 от насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“.	
5.	Всички приложени към формуляра за кандидатстване документи са подадени съгласно указания формат в Раздел 24 от насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“.	
6.	За проектното предложение е определена от компетентния орган приложима процедура по Глава VI от ЗООС, и/или по чл. 31 от ЗБР.	
Оценка на допустимост		
1.	Кандидатът е: - ДНП/РИОСВ – за мярка 43 от НПРД; - ДНП/ДПП – за мярка 98 от НПРД.	
2.	Кандидатът е потвърдил, че исканата безвъзмездна финансова помощ не е за финансиране на разходи, които вече са финансирани със средства от ЕСИФ или чрез други инструменти на Европейския съюз, както и с други публични средства, различни от тези на бенефициента.	
3.	Операцията не е била физически завършена или изцяло осъществена към датата на подаване на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са направени или не от бенефициента.	
4.	Териториалният обхват за изпълнение на проектното предложение съответства на посочения в Раздел 5 от насоки за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“.	
5.	Дейностите, включени в проектното предложение, за които се иска финансиране от програмата, са допустими съгласно Раздел 13 на насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“.	

Европейски съюз

6.	Всички задължителни дейности (по организация и управление; информация и комуникация), посочени в Раздел 13 от насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“ са включени в проектното предложение.	
7.	В проектното предложение са заложили всички индикатори, приложими за проектното предложение съгласно Раздел 7 на насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“.	
8.	Срокът за изпълнение на проектното предложение е до 30 юни 2023 г.	
9.	Планираните в проектното предложение мерки съответстват на мерките, за които МОСВ е издало положително становище за целесъобразност.	
10.	В проектното предложение са планирани мерки за допустимите видове и/или местообитания, съгласно списъка по Раздел 28 от насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“.	
Оценка за качество		
1.	Проектът допринася за постигането на специфична цел „Подобряване на природозащитното състояние на видове и местообитания от мрежата Натура 2000“ на приоритетна ос 3 на ОПОС 2014-2020 г. и целите на процедурата.	
2.	Предвидените дейности са ясно описани, обвързани са с целите на проектното предложение и със заложените индикатори на проектното предложение.	
3.	В проектното предложение са взети предвид препоръките от становището на МОСВ за целесъобразност, ако такива са направени.	
4.	Описани са проблемите (заплахи и влияния) за видовете/местообитанията, които проектното предложение има за цел да разреши и са посочени източниците на информация.	
5.	Описаните проблеми за видовете/местообитанията в проектното предложение съответстват на проблемите, посочени в доклада за вида/местообитанието в съответната защитена зона и/или в план за действие за вида и/или в план за управление на защитени зони/територии.	
6.	Предвижда се след изпълнение на проекта като минимум осигуряване на ангажираност и информираност на заинтересованите страни най-малко чрез интернет страницата на бенефициентите.	
7.	Задължителните дейности по информация и комуникация, заложили в проектното предложение, предвиждат като минимум изискванията, посочени в Раздел 13 от условията за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“.	
8.	Планът за външно възлагане е реалистичен и съобразен с нормативните изисквания в областта на обществените поръчки.	
9.	Графикът за изпълнение на дейностите по проекта е реалистичен и съобразен с плана за външно възлагане.	
10.	Дейностите са остойностени въз основа на анализ.	
11.	Бюджетът на проектното предложение е попълнен съгласно	

Европейски съюз

	изискванията и указанията, посочени в Раздел 14 от условията за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“.	
12.	Стойността на всяка от дейностите, включени в т.7 „План за изпълнение/Дейности по проекта“ от формуляра за кандидатстване съответства на разходите за съответната дейност, разпределени в бюджета на проектното предложение.	
13.	Исканото финансиране (безвъзмездна финансова помощ) се отнася само за допустими разходи и е в границите, съгласно Раздел 9 от насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“.	
14.	Предвиден е екип за управление, чиято организационна структура е ясна и демонстрира разделение на функциите в екипа и надеждни механизми за контрол.	
15.	В проектното предложение са съобразени изискванията, посочени в Раздел 17 на насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“.	

23. Начин на подаване на проектните предложения/концепциите за проектни предложения:

Проектно предложение по процедурата може да бъде подадено от кандидата или от оправомощено от него лице единствено чрез попълване на уеб базиран формуляр за кандидатстване с квалифициран електронен подпис чрез системата ИСУН 2020: <http://eumis2020.government.bg/>. В случай че проектното предложение се подава от оправомощено лице, е необходимо представянето на заповед или пълномощно от ръководителя на структурата-кандидат.

Потребителските профили в портала за кандидатстване ИСУН 2020 са персонални, като за създаването им е необходимо попълването на имейл адрес, към който се асоциира профилът. Подаването на проектно предложение се осъществява през профила на кандидата. Освен като потребителско име за профила на кандидата, имейл адресът е необходим и за получаване на съобщения от системата. Препоръчително е кандидатът да посочи имейл адрес, който да е създаден специално за целите на кандидатстването, оценката и изпълнението на проекта по ОПОС 2014-2020 г. или да използва друг общ имейл адрес на кандидата, а не личен електронен адрес, с който да се регистрира и да влиза в ИСУН 2020. Кандидатът може да използва вече създаден потребителски профил в ИСУН 2020 за целите на подаване на проектно предложение по настоящата процедура. Този имейл адрес ще се извлича автоматично и съответно ще се визуализира в полето e-mail в т. 2. „Данни за кандидата“ от формуляра за кандидатстване.

Веднъж посочен, този имейл адрес не може да се променя, тъй като същият е асоцииран с профила на кандидата в ИСУН 2020. Необходимо е кандидатите да разполагат винаги с достъп до имейл адреса, към който е асоцииран профилът в ИСУН 2020.

Текстът на проектното предложение следва да е на български език, с изключение на полетата, за които в ИСУН 2020 е указано да се попълват на английски език. Всички полета във формуляра за кандидатстване следва да се попълват съгласно Указания за попълване в ИСУН 2020 на информация за проектни предложения по ОПОС 2014-2020 г. – Приложение № 10 към раздел 28 от насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“.

Европейски съюз

24. Списък на документите, които се подават на етап кандидатстване⁹:

24.1. Заповед за оправомощаване на длъжностното лице, което подписва с квалифициран електронен подпис от името на кандидата документите за кандидатстване по процедурата, ако е приложимо;

24.2. Попълнена от кандидата декларация по образец за съгласие данните от статистическите изследвания, необходими за кандидатстването, оценката на проектното предложение, мониторинга, измерването и отчитането на резултатите от изпълнението и контрола по изпълнението за периода на действие на ОПОС 2014-2020 г. да бъдат предоставени от Националния статистически институт на Управляващия орган на ОПОС 2014-2020 г., както и да бъдат разпространявани/публикувани в докладите за изпълнение на програмата – Приложение № 6 към условията за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“ (в оригинал);

24.3. Попълнена от кандидата декларация по образец:

- за запознатост с определението за нередност и измама;
- че към датата на подаване на проектното предложение проектът не е физически завършен или изцяло осъществен от кандидата, независимо дали всички свързани плащания са направени от кандидата;
- че проектът генерира/не генерира приходи;
- че исканата безвъзмездна финансова помощ не е за финансиране на разходи, които вече са финансирани със средства от ЕСИФ или чрез други инструменти на Европейския съюз, както и с други публични средства, различни от тези на бенефициента, с приложена към нея „Справка за изпълнение на проекти и дейности в сектор “Биоразнообразие“, изпълнявани в период от 10 години преди датата на кандидатстване по процедурата“.

Декларацията се попълва по образец – Приложение № 5 към условията за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“ (в оригинал);

24.4. Разяснение за попълнен бюджет на проекта – Приложение № 7 към условията за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“ във формат *.xls, .xlsx.

Кандидатът попълва в ИСУН 2020 бюджет на проектното предложение по окрупнени показатели. Детайлна разбивка на бюджета се съдържа в попълненото от кандидата разяснение за попълнен бюджет на проекта (водец е бюджетът на проектното предложение в ИСУН 2020);

24.5. Анализ относно остойностяването на дейностите, включени в проектното предложение отговарящ на изискванията на раздел 14 от насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“;

24.6. Копие от регистрация по ЗДДС, ако кандидатът е включил по проекта ДДС като невъзстановим (допустим) разход;

24.7. Попълнен въпросник за оценка на капацитета на бенефициента. Оценка на капацитета на бенефициента не се извършва, ако в рамките на 12 календарни месеца от подаването на проектно предложение вече е била правена оценка на капацитета на даден бенефициент в хода на предишни процедури по ОПОС 2014-2020 г. – Приложение № 8 към условията за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“;

⁹ В случай че по процедурата се извършва предварителен подбор на концепции за проектни предложения, документите, които се подават на този етап, се посочват отделно.

Европейски съюз

- 24.8. Писмо от Държавна агенция „Електронно управление“, с което председателят на агенцията утвърждава проектното предложение (ако проектът предвижда дейности по разработване на информационни и комуникационни технологии);
- 24.9. Документи, доказващи правото на собственост на имота/имотите/територията (напр. акт за собственост, придружен от скица от кадастралната карта/карта на възстановената собственост, върху която да е отразено местоположението на обекта и съществуващата инфраструктура) и/или друг документ, обосноваващ правото на собственост съгласно приложимото законодателство и др. приложими - при предвидени в проектното предложение дейности за изграждане/ремонт/реконструкция на обекти и съоръжения;
- 24.10. Карти/ортофотоснимки/GPS тракове/схеми в подходящ мащаб (напр. 1:2000 или 1:5000) и други приложими, онагледяващи трасетата на съществуващите пътища/туристически пътеки, за които са предвидени ремонтни дейности;
- 24.11. Писмено съгласие на собственика/собствениците и документи, удостоверяващи правото на собственост при изпълнение на консервационни мерки за дейности, които се изпълняват на терен – държавна/общинска собственост и декларация с нотариална заверка на подписа от собственика, когато собственик на имота е физическо лице;
- 24.12. Писмо от компетентния орган за приложимата процедура по Глава VI от ЗООС и/или по чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие;
- 24.13. Разрешителни по Закона за водите когато се засяга воден обект;
- 24.14. Снимков и/или картен материал, онагледяващ описаните проблеми в проектното предложение (където е приложимо). При представяне на снимки от същите следва да е видна датата на заснемане и да е указано местоположението на обекта/терена;
- 24.15. Попълнена от кандидата Таблица – справка целеви видове/местообитания - Приложение № 2 към условията за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“ във формат *.xls, .xlsx;
- 24.16. Други документи, спомагащи за обосновката на необходимостта от изпълнение на проектното предложение, включително проучвания, анализи и други.

Образците на документите, които се попълват и подават на етап кандидатстване са посочени в Раздел 28 от насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“.

Документите, за които по-горе е отбелязано, че се изискват „*в оригинал*“, трябва да бъдат подписани с квалифициран електронен подпис от лицето, имащо правата да ги подпише. Упълномощеното/оправомощеното лице за подаване на проектното предложение няма право да упълномощава/оправомощава други лица, както и да подписва изисканите с насоките декларации, тъй като с тях се декларират данни в лично качество или съответно данни за представляваното от декларатора юридическо лице, като за верността им се носи наказателна отговорност, която също е лична.

Подписването на документите трябва да е с **отделена сигнатура (detached signature** в р7s формат). Документите, за които изрично не е посочен формат се прикачат в някой от приложимите формати, като сканирани документи от оригинал се прикачат в *.pdf, .PDF, .zip, .rar.

Прикачването на документите в ИСУН 2020 се извършва съгласно [Ръководство за потребителя за модул „Е-кандидатстване“](#). Всички файлове се публикуват в ИСУН 2020 в

Европейски съюз

т. 12. „Прикачени електронно подписани документи“ от формуляра за кандидатстване – полета „Файл“ и „Подпис“. Приложените документи трябва да се номерират и да са с наименование на латиница, от което е видно какво е съдържанието им (напр. „1. Deklaratsia NSI“) с цел улесняване прегледа на документите при извършване на оценка на проектните предложения.

Кандидатите подават актуални документи - които са в сила и не са загубили правно действие към датата на подаване на проектното предложение. В случай че документите са публично достъпни, следва да се представи информация къде могат да бъдат достъпени чрез посочване на електронни адреси.

25. Краен срок за подаване на проектните предложения¹⁰:

Конкретните бенефициенти следва да подават проектни предложения преди изтичането на крайния срок, който е:

31.05.2018 г., 18:30 часа

26. Адрес за подаване на проектните предложения/концепциите за проектни предложения: Проектните предложения по настоящата процедура се подават по електронен път чрез ИСУН 2020 на следния интернет адрес: <https://eumis2020.government.bg>.

27. Допълнителна информация¹¹:

27.1. Искане за разяснения по настоящата процедура

Кандидатите по процедурата могат да искат разяснения по насоките за кандидатстване, в частта „Условия за кандидатстване“ в срок до три седмици преди крайния срок за подаване на проектното предложение, като изпращат въпроси по електронна поща на адрес programming@moew.government.bg. Кандидатите следва задължително да укажат номера на процедурата, за която се отнася искането на разяснения.

Разясненията от УО се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на проектното предложение и са задължителни за кандидата. Писмени отговори ще бъдат публикувани своевременно, в 10-дневен срок от получаване на искането за разяснения, но не по-късно от две седмици преди крайния срок за подаване на проектните предложения. Отговорите ще бъдат публикувани в системата ИСУН 2020, модул Е-кандидатстване, секция „Отворени процедури“, „Документи за кандидатстване и информация“, както и на интернет страницата на ОПОС, като за това ще бъде информиран кандидатът.

27.2. Попълване на информация в т.11 „Допълнителна информация“ от формуляра за кандидатстване в ИСУН 2020

¹⁰ В случай че по процедурата се извършва предварителен подбор на концепции за проектни предложения, се посочва и краен срок за подаване на концепциите.

¹¹ По преценка на Управляващия орган.

Европейски съюз

Конкретните бенефициенти трябва да попълнят полетата в т. 11 „Допълнителна информация необходима за оценка на проектното предложение“ във формуляра за кандидатстване в ИСУН 2020, както следва:

- В поле „*Хоризонтални принципи*“ следва да се опише как ще се спазват хоризонталните принципи, посочени в Раздел 17 от насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“.

- В поле „*Ангажираност и информираност*“ следва да се опише по какъв начин след изпълнението на проекта ще бъде осигурена ангажираност и информираност на заинтересованите страни, най-малко чрез интернет страницата на бенефициентите.

28. Приложения към Условието за кандидатстване:

- Приложение № 1: Списък на конкретните бенефициенти, допустимите защитени територии и защитени зони от мрежата Натура 2000 и области, в които попадат;
- Приложение № 2: Таблица – справка целеви видове/местообитания;
- Приложение № 3: Максимален размер на безвъзмездната финансова помощ за конкретните бенефициенти;
- Приложение № 4: Допустими видове, видове птици и местообитания по процедурата;
- Приложение № 5: Образец на декларация: за запознатост с определението за нередност и измама; че към датата на подаване на проектното предложение проектът не е физически завършен или изцяло осъществен от кандидата, независимо дали всички свързани плащания са направени от кандидата; че проектът генерира/не генерира приходи и че исканата безвъзмездна финансова помощ не е за финансиране на разходи, които вече са финансирани със средства от ЕСИФ или чрез други инструменти на Европейския съюз, както и с други публични средства, различни от тези на бенефициента, с приложена към нея „Справка за изпълнение на проекти и дейности в сектор “Биоразнообразие“, изпълнявани в период от 10 години преди датата на кандидатстване по процедурата“.
- Приложение № 6: Образец на декларация за съгласие данните от статистическите изследвания, необходими за кандидатстването, оценката на проектното предложение, мониторинга, измерването и отчитането на резултатите от изпълнението и контрола по изпълнението за периода на действие на ОПОС 2014-2020 г. да бъдат предоставени от Националния статистически институт на Управляващия орган на ОПОС 2014-2020 г., както и да бъдат разпространявани/публикувани в докладите за изпълнение на програмата;
- Приложение № 7: Образец на разяснения за попълване на бюджета;
- Приложение № 8: Образец на въпросник за оценка на капацитета на бенефициента;
- Приложение № 9: Правила за оценяване на проектните предложения;
- Приложение № 10: Указания за попълване в ИСУН 2020 на информация за проектни предложения по оперативна програма “Околна среда 2014–2020 г.”;
- Приложение № 11: Информация за стратегии за BOMP.

Европейски съюз

II. УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОДОБРЕН ПРОЕКТ ПО ПРОЦЕДУРА

„Подобряване на природозащитното състояние на видове и типове природни местообитания на територията на мрежата Натура 2000, попадащи в национални паркове, природни паркове и поддържани резервати“ от оперативна програма „Околна среда 2014 - 2020 г.

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ Раздел I Определения

Чл. 1. Използваните в настоящите условия за изпълнение на одобрените проекти по оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“, наричани по-долу условия за изпълнение, съкращения, думи и изрази имат следното значение, освен ако от контекста следва друго или изрично е посочен друг смисъл:

- 1. Административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, наричан по-долу АДФП** – административен договор по смисъла на § 1, т. 1 от Допълнителните разпоредби на Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове (*Обн., ДВ., бр.101 от 22 Декември 2015г. , изм. и доп. ДВ. бр. 85 от 24 октомври 2017 г.*), наричан по-долу ЗУСЕСИФ;
- 2. Асоцииран партньор** – физическо лице, юридическо лице и техни обединения, които са заинтересовани от реализирането на проекта и участват в изпълнението на дейностите по него, но не разходват средства от безвъзмездната финансова помощ;
- 3. Бенефициент** – субектът по чл. 2, т. 10 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета, наричан по-долу Регламент (ЕС) № 1303/2013;
- 4. ЕСИФ** – Европейски структурни и инвестиционни фондове;
- 5. Заповед за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, наричана по-долу ЗБФП** – административен акт на Ръководителя на Управляващия орган на оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“, наричана по-долу ОПОС 2014-2020 г., по силата на който безвъзмездната финансова помощ се предоставя на бенефициент – звено в структурата или структура към Министерството на околната среда и водите, наричано по-долу МОСВ;
- 6. Измама** - „измама“ по смисъла на чл. 1 от Конвенцията от 1995 година, изготвена въз основа на чл. К.3 от Договора за Европейския съюз, за защита финансовите интереси на Европейските общности;
- 7. ИСУН 2020** - Информационната система за управление и наблюдение на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове в България за програмен период 2014-2020 г. по смисъла на ЗУСЕСИФ;

Европейски съюз

8. **Извънредни обстоятелства** - са обстоятелства от извънреден характер, които са възникнали след сключването на АДФФП, респективно след връчването на ЗБФП, не са могли да бъдат предвидени или предотвратени при полагане на дължимата грижа и не са резултат от действие или бездействие на Управляващия орган, бенефициента, партньор или асоцииран партньор на Бенефициента;
9. **Насоки за кандидатстване**, наричани по-долу насоки – документ/и по чл. 26, ал. 1 от ЗУСЕСИФ. Насоките включват условия за кандидатстване с приложения към тях и условия за изпълнение, с приложения към тях;
10. **Нередност** - съгласно определението, дадено в чл. 1, параграф 2 от Регламент на Съвета (ЕО, Евратом) № 2988/95 от 18 декември 1995 г. за закрилата на финансовите интереси на Европейските общности, означава всяко нарушение на разпоредба на правото на Общността в резултат на действие или бездействие от икономически оператор, което е имало или би имало за резултат нарушаването на общия бюджет на Общностите или на бюджетите, управлявани от тях, или посредством намаляването или загубата на приходи, произтичащи от собствени ресурси, които се събират направо от името на Общностите или посредством извършването на неоправдан разход. Специфичните определения за нередност и системна нередност относно програмите по ЕСИФ са посочени в Регламент (ЕС) № 1303/2013;
11. **Одитен орган** - Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз“ към министъра на финансите;
12. **Основна дейност по проекта** е дейност, без която няма да могат да бъдат постигнати целите и резултатите на проекта;
13. **Партньор** – физическо лице, юридическо лице и техни обединения, които участват съвместно с кандидата в подготовката и/или техническото изпълнение и/или финансово изпълнение на проекта;
14. **Ръководител на Управляващия орган на ОПОС 2014-2020 г.** е ръководителят на администрацията или организацията, в чиято структура се намира Управляващият орган, или определено от него лице. Правомощия на ръководител на управляващия орган по ЗУСЕСИФ може да се упражняват и от овластено от него лице;
15. **Сертифициращ орган** - Дирекция „Национален фонд“ към Министерството на финансите;
16. **Управляващ орган, наричан по-долу УО** – Главна дирекция „Оперативна програма „Околна среда“ към Министерството на околната среда и водите.

Раздел II

Приложно поле. Изменение на условията за изпълнение

Чл. 2. (1) Настоящите условия за изпълнение са неразделна част от насоките и от АДФФП, съответно от ЗБФП.

(2) Разпоредбите от условията за изпълнение, отнасящи се до сключването и изпълнението на АДФФП, са неприложими за проектни предложения с бенефициенти (дирекциите на националните паркове и регионалните инспекции по околната среда и водите), за които се издава ЗБФП.

(3) Всички разпоредби от условията за изпълнение, отнасящи се до издаването и до изпълнението на ЗБФП, са обвързващи за бенефициенти (дирекциите на националните паркове и регионалните инспекции по околната среда и водите) по процедура

Европейски съюз

„Подобряване на природозащитното състояние на видове и типове природни местообитания на територията на мрежата Натура 2000, попадащи в национални паркове, природни паркове и поддържани резервати“ от оперативна програма „Околна среда 2014 - 2020 г.

(4) Разпоредбите от условията за изпълнение, отнасящи се до издаването и до изпълнението на ЗБФП, са неприложими за проектни предложения с бенефициенти – дирекции на природни паркове, за които се сключва АДФП.

(5) Всички разпоредби от условията за изпълнение, отнасящи се до сключването и изпълнението на АДФП, са обвързващи за бенефициенти – дирекции на природни паркове по процедура „Подобряване на природозащитното състояние на видове и типове природни местообитания на територията на мрежата Натура 2000, попадащи в национални паркове, природни паркове и поддържани резервати“ на оперативна програма „Околна среда 2014 - 2020 г.

Чл. 3. (1) Като част от АДФП, съответно от ЗБФП, условията за изпълнение могат да бъдат изменяни и/или допълвани по инициатива на Управляващия орган или по искане на бенефициента, когато това се основава на свързани с процедурата промени в правото на Европейския съюз и/или българското законодателство, в политиката на европейско и/или национално ниво, произтичаща от стратегически документ, или в оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“.

(2) Одобреният с АДФП, съответно със ЗБФП проект може да бъде изменян и/или допълван по мотивирано искане на бенефициента и извън случаите по ал. 1, което трябва да бъде одобрено от Управляващия орган.

(3) Условията за изпълнение, като част от АДФП, могат да бъдат изменяни и/или допълвани с писмено допълнително споразумение на страните по административния договор.

(4) Условията за изпълнение, като част от ЗБФП, могат да бъдат изменяни и/или допълвани със заповед на Ръководителя на Управляващия орган на ОПОС 2014-2020 г., която се съобщава на бенефициента в 3-дневен срок от издаването ѝ писмено, по електронна поща с електронен подпис или по факс. Бенефициентът е длъжен да се запознае с всяко изменение на условията за изпълнение.

(5) Изменените условия за изпълнение са обвързващи за бенефициента от датата на сключването на допълнителното споразумение, в случаите по ал. 3 или от датата на съобщаването – в случаите по ал. 4.

Раздел III Партньорство

Чл. 4. (1) Ако това е предвидено в условията за кандидатстване и в проектното предложение на бенефициента, представляващо приложение към АДФП, съответно ЗБФП, той може да изпълнява задълженията си съвместно с един или повече партньори.

(2) Партньорите участват в изпълнението на проекта и разходите, извършени от тях се признават за допустими и подлежат на верификация и доказване на същото основание както разходите, извършени от бенефициента, освен ако друго не е предвидено в АДФП, съответно в ЗБФП.

Европейски съюз

(3) Когато това е предвидено в насоките, част „условия за кандидатстване“, бенефициентът е длъжен да сключи споразумение със своите партньори. Бенефициентът е длъжен да предостави на своите партньори копие от АДБФП, съответно ЗБФП.

Чл. 5. Бенефициентът има право да измени или прекрати споразумение с партньор единствено след получаване на предварителното писмено съгласие на Ръководителя на Управляващия орган на ОПОС 2014-2020 г.

Чл. 6. (1) Когато това е предвидено в условията за кандидатстване или в проектното предложение на бенефициента, представляващо приложение към АДБФП, съответно ЗБФП, бенефициентът изпълнява задълженията си съвместно с един или повече асоциирани партньори.

(2) Когато това е предвидено в насоките, част „условия за кандидатстване“, бенефициентът е длъжен да сключи споразумение със своите асоциирани партньори.

(3) Асоциираните партньори подпомагат изпълнението на проекта. Бенефициентът е длъжен да представи на асоциираните си партньори копие от АДБФП, съответно ЗБФП.

(4) Разходите, направени от асоциираните партньори са недопустими за възстановяване по оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“.

Чл. 7. Бенефициентът има право да измени или прекрати споразумение с асоцииран партньор единствено след получаване на предварителното писмено съгласие на Ръководителя на Управляващия орган на ОПОС 2014-2020 г.

Раздел IV

Проекти, включващи предоставяне на държавни помощи

Чл. 8. (1) При определянето на безвъзмездната финансова помощ за проекти, включващи предоставянето на държавни помощи, се прилагат изискванията, съдържащи се в нормативните актове за съответния вид помощ.

(2) Видът и размерът на държавната помощ, условията за предоставяне на помощта, както и условията, съдържащи се в решението на Европейската комисия за разрешаване на помощта, се посочват в АДБФП, съответно в ЗБФП.

(3) При предоставяне на минимални помощи, помощи, освободени от задължението за уведомяване на Европейската комисия и/или помощи, попадащи в обхвата на груповото освобождаване, размерът/интензитетът на помощта, условията за предоставяне на помощта и приложимият нормативен акт за съответния вид помощ се посочват в АДБФП, съответно в ЗБФП.

(4) Бенефициентът е длъжен да изпълнява всички задължения, свързани с получаването на държавна помощ, минимална помощ или помощ, попадаща в обхвата на груповото освобождаване, във вид и обем, определени в АДБФП, съответно в ЗБФП и в съответствие с приложимото законодателство.

Чл. 9. (1) В случаите на предоставяне на държавни помощи, бенефициентът няма право да включва в исканията за плащания подлежащи на възстановяване разходи, надхвърлящи размера и/или интензитета на помощта.

(2) Бенефициентът е длъжен да използва средствата, предоставяни под формата на държавна помощ, минимална помощ, освободена от уведомяване помощ или помощ, попадаща в обхвата на груповото освобождаване, единствено за финансиране на дейностите и разходите, за които тези средства се предоставят.

Европейски съюз

(3) Бенефициентът, в качеството му на получател на помощ, е длъжен да оказва пълно съдействие на Управляващия орган на ОПОС 2014-2020 г.

(4) Бенефициентът е длъжен да спазва приложимото законодателство за съответния вид помощ и да не допуска нарушаване на чл. 71 от Регламент (ЕС) № 1303/2013.

Глава втора
ИЗПЪЛНЕНИЕ НА АДБФП/ЗБФП
Раздел I
Права и задължения на Бенефициента

Чл. 10. (1) Бенефициентът е длъжен да изпълни дейностите, включени в проекта, при условията и в сроковете по АДБФП, съответно по ЗБФП, на свой собствен риск, с оглед на предвидените в одобреното проектно предложение цели и постигане на посочените в него индикатори, както и да използва предоставената безвъзмездна финансова помощ по предназначение. Одобреното проектно предложение е неразделна част от АДБФП, съответно от ЗБФП.

(2) Бенефициентът е длъжен да постигне целевите стойности на всички индикатори за изпълнение и/или резултат, включени в проектното предложение, до изтичане на срока за изпълнение на дейностите по проекта, определен в АДБФП, съответно в ЗБФП.

(3) При неизпълнение на индикатори, които са свързани с постигането на целите на оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“, на бенефициента/партньора/ите, се налагат финансови корекции в размери, определени в Наредбата за посочване на нередности, представляващи основания за извършване на финансови корекции, и процентните показатели за определяне размера на финансовите корекции по реда на Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове (приета с ПМС № 57 от 28.03.2017 г., обн., ДВ, бр. 27 от 31.03.2017 г.).

(4) Размерът на финансовите корекции по ал. 3 се определя като процент от размера на безвъзмездната финансова помощ за проекта.

(5) В случаите по ал. 3, когато финансовата подкрепа не е оттеглена изцяло, бенефициентът е длъжен да осигури, в указан от Управляващия орган срок и за своя сметка, средствата, необходими за изпълнение на неизпълнените дейности, включени в одобреното проектно предложение.

Чл. 11. (1) Бенефициентът се задължава да извършва дейностите, включени в проекта, в съответствие с принципа на добро финансово управление, определени в Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза и за отмяна на Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002 на Съвета.

(2) Управляващият орган си запазва правото да отмени изцяло финансовата подкрепа за изпълнението на проекта, когато това е необходимо, за да не се допусне нарушение на принципа на добро финансово управление.

Чл. 12. Бенефициентът е длъжен да осигури финансовите средства за покриване на недопустими за финансиране разходи, необходими за изпълнението на проекта и за покриване на собственото участие, както и за покриване на допустимите за финансиране разходи, преди те да му бъдат възстановени от безвъзмездната финансова помощ по АДБФП, съответно по ЗБФП.

Европейски съюз

Чл. 13. (1) Бенефициентът е длъжен да използва безвъзмездната финансова помощ единствено за финансиране на дейностите, включени в проекта, съответно за възстановяване на допустимите за финансиране разходи.

(2) Безвъзмездната финансова помощ по всеки АДФП, съответно ЗБФП, е дължима до размера на сертифицираните допустими за финансиране разходи.

(3) Бенефициентът се задължава да не кумулира и начислява печалба вследствие на изпълнението на АДФП, съответно на ЗБФП.

(4) Когато бенефициентът е получил средства чрез превод от Управляващия орган по своя банкова сметка, всички натрупани лихви или евентуални приходи и/или други печалби, генерирани по време на изпълнение на АДФП, съответно на ЗБФП, както и подлежащите на възстановяване неусвоени средства се възстановяват на Управляващия орган. Ръководителят на Управляващия орган на ОПОС 2014-2020 г. има право да издаде указания относно срока за възстановяване на средствата, който не може да бъде по-кратък от 7 (седем) дни и банковата сметка, по която следва да се преведат.

Чл. 14. (1) Бенефициентът е длъжен да спазва бюджета на проекта, въведен във формуляра за кандидатстване, наличен в ИСУН 2020.

(2) Промени в бюджета на проекта, наличен в ИСУН 2020, се извършват по мотивирано искане на бенефициента и след одобрение от Ръководителя на Управляващия орган на ОПОС 2014 – 2020 г., чрез подписване на допълнително споразумение към АДФП, съответно чрез издаване на заповед за изменение и/или допълнение на ЗБФП, в случай че не е указано друго от Управляващия орган.

Чл. 15. Ръководителят на Управляващия орган на ОПОС 2014 – 2020 г. има право да дава на бенефициента указания за промяна на бюджета на проекта, в които да посочи условията, при които би одобрил промяната да се извърши.

Чл. 16. (1) Бенефициентът се задължава да потвърждава разходите за строителни и монтажни работи и/или доставка на стоки и/или предоставяне на услуги по АДФП, съответно ЗБФП, въз основа на фактури и/или счетоводни документи с еквивалентна доказателствена стойност, съгласно приложимото законодателство, освен в случаите на отчитане на разходи чрез формите за предоставяне на финансова подкрепа по чл. 55, ал. 1, т. 2 – 4 от ЗУСЕСИФ.

(2) Бенефициентът се задължава преди да направи плащане към изпълнителя да извърши следните проверки:

1. пълна проверка на документите, представени от изпълнителите по договорите за изпълнение на проекта, както и проверка за изпълнението на определените условия за плащане;
2. проверка за изпълнението на определените условия за плащане в АДФП, съответно в ЗБФП, в случаите на отчитане чрез формите за предоставяне на финансова подкрепа по чл. 55, ал. 1, т. 2-4 от ЗУСЕСИФ;
3. при изпълнение на инфраструктурни проекти - проверка на място с цел да удостовери, че декларираните от изпълнителя разходи съответстват на действителния напредък при изпълнението на проекта;
4. при всички други случаи извън т. 3, при необходимост проверка на място с цел да удостовери, че декларираните от изпълнителя разходи съответстват на действителния напредък при изпълнението на проекта.

Европейски съюз

(3) Всяка проверка по ал. 2 задължително се документира от бенефициента, като доказателствата за извършването ѝ се предоставят при поискване на Управляващия орган, Сертифициращия орган, Одитния орган и на други проверяващи и контролни органи.

(4) Бенефициентът е длъжен да не допуска едни и същи разходи по проекта да бъдат финансирани както по АДФП, съответно по ЗБФП, така и с други средства от ЕСИФ или чрез други инструменти на Европейския съюз, както и с други публични средства, различни от тези на Бенефициента.

(5) В случай че при извършване на проверка по ал. 2 се установят заявени за плащане дейности, базирани на договор за изпълнение на проекта, които се финансират и с други средства от ЕСИФ или чрез други инструменти на Европейския съюз, както и с други публични средства, различни от тези на бенефициента, последният уведомява Управляващия орган в деня на узнаване на това обстоятелство и не включва разходите за тези дейности в искания за плащане.

Чл. 17. (1) Бенефициентът в 14-дневен срок от определянето на ръководителя на проекта уведомява писмено Управляващия орган относно имената на ръководителя на проекта, служебния му адрес и координатите за връзка.

(2) При промяна на ръководителя на проекта бенефициентът е длъжен да уведоми Управляващия орган относно обстоятелствата по ал. 1 в 10-дневен срок от промяната.

(3) Всички действия, извършени от лицето по ал. 1 в качеството му на ръководител на проект, се считат за извършени за бенефициента и са обвързващи за него.

Чл. 18. Бенефициентът се задължава, във връзка с изпълнението на проекта, да осигури екип за управление на проекта с подходяща квалификация и опит, съобразно спецификата на проекта и ясно да определи задачите му.

Чл. 19. (1) Бенефициентът се задължава да сключи договор с изпълнител до 12 месеца от датата на изтичането на срока, предвиден за неговото сключване, който срок е определен в проектното предложение.

(2) Срокът по ал. 1 спира да тече в случаите, определени с разпоредбата на чл. 4, ал. 2 от ПМС № 162/2016 г.

(3) При неизпълнение на задължението на бенефициента по ал. 1, ръководителят на Управляващия орган прекратява АДФП, съответно ЗБФП, и има право да иска възстановяване на всички изплатени средства, заедно с дължимата лихва, която се начислява от момента, в който задължението стане изискуемо.

Чл. 20. (1) Бенефициентът се задължава в 7-дневен срок от сключване на договор с избран изпълнител да представи на Управляващия орган всички документи, свързани с проведената процедура, както и сключените допълнителни споразумения към договорите за изпълнение на дейностите по проекта, за осъществяване на последващ контрол за законосъобразност.

(2) Бенефициентът качва документите по ал. 1 в ИСУН 2020 в срока по ал. 1, за което уведомява Управляващия орган в писмена форма – чрез ИСУН 2020 и по факс, с писмо или по електронна поща с електронен подпис, като прилага към уведомлението и декларация за идентичност на документите.

(3) В случай на обжалване на проведената обществена поръчка за избор на изпълнител, бенефициентът се задължава след влизане в сила на решението за определяне на класирания изпълнител или определението за допуснато предварително изпълнение да предостави всички документи, свързани с обществената поръчка за последващ контрол за законосъобразност и да уведоми Управляващия орган по реда и в сроковете по ал. 1 - 2.

Европейски съюз

(4) Последващият контрол за законосъобразност по предходните алинеи се извършва в срок до 30 работни дни от получаването на писменото уведомление по ал. 2 и/или 3.

(5) Срокът по ал. 4 спира да тече при установени от Управляващия орган непълноти и/или несъответствия в документацията, за които бенефициентът е надлежно уведомен от Управляващия орган - до тяхното отстраняване.

(6) Документите по ал. 1 и 3 се допълват единствено с документи, изрично изискани от Управляващия орган.

(7) Бенефициентът няма право да променя след уведомлението по ал. 2 и 3 качените в ИСУН 2020 документи за последващ контрол, с изключение на случаите, в които Управляващият орган е изискал представяне на допълнителни документи и доказателства.

Чл. 21. (1) Бенефициентът се задължава да предприема всички необходими мерки за избягване на конфликт на интереси и да уведомява Управляващия орган за всяко обстоятелство, което предизвиква или би могло да предизвика такъв.

(2) Бенефициентът се задължава да не допуска конфликт на интереси и да не допуска осъществяването на корупционни схеми и практики при провеждането на процедурите за определяне на изпълнител за дейностите, включени в проекта.

Чл. 22. (1) Бенефициентът се задължава да спазва мерките за информация и комуникация, посочени в Приложение № XII към Регламент (ЕС) № 1303/2013 и в Регламент за изпълнение (ЕС) № 821/2014 на Комисията от 28 юли 2014 година за определяне на правила за прилагането на Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на някои подробни разпоредби за прехвърлянето и управлението на приноса от програми, докладването относно финансовите инструменти, техническите характеристики на мерките за информация и комуникация относно операциите и системата за записване и съхранение на данни, както и мерките за информация и комуникация, предвидени в одобреното му проектно предложение.

(2) Бенефициентът е длъжен да предприеме всички необходими действия за популяризиране на факта, че проектът се съфинансира от Европейския фонд за регионално развитие, по оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“.

Чл. 23. Бенефициентът се задължава да съхранява цялата документация по АДФП, съответно по ЗБФП, в сроковете по чл. 140 от Регламент (ЕС) № 1303/2013.

Чл. 24. Бенефициентът е длъжен да осчетоводява надлежно извършените разходи в специално обособена аналитичност в счетоводна система и да осигурява достъп до счетоводната система за проверка от националните и европейските контролни и одитни органи.

Чл. 25. (1) Бенефициентът е длъжен да уведомява писмено Управляващия орган в срок не по-късно от 5 дни от възникване на съответното обстоятелство, за приети решения, свързани с предстоящи промени в правно-организационната си форма.

(2) В случаите по ал. 1 Управляващият орган има право да провери правосубектността на Бенефициента.

(3) Бенефициентът има правото да предоставя на Управляващия орган писмено искане за промяна на банковата сметка, посочена в АДФП, съответно на ЗБФП, а Управляващият орган се задължава да извършва плащанията по АДФП, съответно по ЗБФП по променената банкова сметка, считано от датата на получаването на писменото искане.

(4) Правата и задълженията, произтичащи от АДФП, съответно от ЗБФП, не могат да бъдат прехвърлени от бенефициента на трето лице, освен в случай на законодателни промени или на други причини, водещи до промяна на правосубектността на

Европейски съюз

Бенефициента. Прехвърлянето на права и задължения се извършва след предварително писмено съгласие на Ръководителя на Управляващия орган на ОПОС 2014-2020 г.

(5) В случаите по ал. 4 правата и задълженията, произтичащи от АДФП, съответно от ЗБФП, могат да бъдат прехвърлени само на лицето, правоприменник на бенефициента.

Чл. 26. Бенефициентът се задължава също:

1. да изпълни дейностите, включени в проекта точно, пълно, качествено, в срок и на своя собствена отговорност, при спазване на приложимото законодателство;
2. да съдейства на Управляващия орган, Сертифициращия орган и Одитния орган и да предоставя при поискване информация и документи, във връзка с предмета на АДФП, съответно на ЗБФП, в определения за това срок;
3. да спазва разпоредбите на действащото законодателство, отнасящо се до управлението и изпълнението на проекта, включително законодателството в областта на държавните помощи, провеждането на процедури за избор на изпълнители на дейност по проекта, осигуряването на равни възможности и опазването на околната среда;
4. да не допуска средства, получени по АДФП, съответно по ЗБФП, или активи, придобити при изпълнение на проекта да бъдат предоставяни на трети лица в нарушение на законодателството в областта на държавните помощи;
5. да възложи експлоатацията на съоръженията, изградени в изпълнение на АДФП, съответно на ЗБФП, при спазване на действащото законодателство, включително на законодателството в областта на държавните помощи;
6. да предоставя становища, документи и информация, свързани с предоставянето на държавни помощи, в т. ч. минимални помощи и/или помощи, попадащи в обхвата на груповото освобождаване, изискани от Управляващия орган, Министерството на финансите и/или от Европейската комисия, в рамките на срока, определен в искането за тяхното предоставяне;
7. при поискване да предоставя на Управляващия орган документите, свързани с откриването на нови работни места и запазването на съществуващи такива, в рамките на срока, определен в искането за тяхното предоставяне;
8. да предоставя достъп и да осигурява условия за извършване на проверки на място и одити по време на изпълнението на проекта от Управляващия орган, Сертифициращия орган, Одитния орган, определени български контролни и одитиращи органи, Европейската служба за борба с измамите, Европейската сметна палата и от страна на Европейската комисия;
9. да изпълнява мерките и указанията, съдържащи се в докладите от проверки на място и докладите за одит, и да предоставя на Управляващия орган информация и доказателства във връзка с тяхното изпълнение;
10. да изпълнява указанията на Управляващия орган във връзка с изпълнението на задълженията си по АДФП, съответно по ЗБФП, и на Министерството на финансите в качеството му на Сертифициращ орган.
11. да привежда в съответствие с АДФП, съответно със ЗБФП, и с указанията на Управляващия орган всички инструкции, указания, правила и други вътрешни актове, които се прилагат в организацията на бенефициента.

Чл. 27. Бенефициентът има право:

1. да получи безвъзмездна финансова помощ по реда, в сроковете и при условията, определени в АДФП, съответно в ЗБФП;

Европейски съюз

2. да бъде предварително уведомяван за датите на извършване на планираните проверки на място;
3. да бъде уведомяван писмено за размера на верифицираните разходи, включени в искания за плащане;
4. да получава от Управляващия орган документи и информация относно изискванията, отнасящи се до предоставянето на безвъзмездна финансова помощ по оперативна програма „Околна среда 2014 -2020 г.“.

Раздел II

Срокове

Чл. 28. (1) Бенефициентът е длъжен да информира незабавно Управляващия орган в писмен вид за възникването на всякакви обстоятелства, които биха могли да попречат или да забавят изпълнението на АДБФП, съответно на ЗБФП.

(2) Страната, изправена пред обстоятелство по ал. 1, информира другата страна незабавно, като посочва естеството, вероятната продължителност и предвидимите последици от него и предприема всички мерки за свеждане до минимум на евентуални вреди.

(3) Бенефициентът може да поиска удължаване на срока за изпълнение на дейностите, включени в проекта. Искането за удължаване трябва да бъде мотивирано и придружено от всички доказателства за наличието на обстоятелствата, налагащи удължаването, които са необходими за вземане на решение за изменение на АДБФП, съответно на ЗБФП.

(4) Искането за удължаване по ал. 3 подлежи на одобрение от Управляващия орган.

(5) В случай на спиране и удължаване на срокове по АДБФП, съответно по ЗБФП, независимо от обстоятелствата, довели до спирането и удължаването на сроковете, Управляващият орган е длъжен да възстанови само разходите, платени в периода на допустимост на разходите – от 01.01.2014 г. до 31.12.2023 г., като плащания, извършени извън този период, остават за сметка на бенефициента.

Чл. 29. (1) Срокът за изпълнение на отделни дейности по проекта спира да тече при възникване на някое от следните обстоятелства:

1. когато решението за определяне на изпълнител се обжалва – с периода от време от датата, на която е образувано производството по обжалване, до окончателното решаване на спора.
2. когато се обжалва друго решение, действие или бездействие на възложителя и е наложена временна мярка „спиране на процедурата“ – с периода от време от датата, на която е образувано производството по обжалване, до окончателното решаване на спора.
3. при прекратяване на процедура за определяне от бенефициента на изпълнител на дейност по проекта – с периода от време от датата на влизане в сила на решението за прекратяване на процедурата до откриването на нова процедура със същия предмет.
4. при възникване на извънредни обстоятелства, които възпрепятстват изпълнението на дейността или го правят трудно или рисковано – с периода от време от момента на възникване на съответното обстоятелство до отпадането му.

(2) В случаите по ал. 1, когато в резултат от удължаването бенефициентът не е сключил договор с изпълнител в посочения в одобреното проектно предложение срок, предвиден за неговото сключване, такъв задължително се сключва не по-късно до 12 /дванадесет/ месеца от изтичането на този срок.

Европейски съюз

(3) При неключване на договор в срока по ал. 2, се прилага разпоредбата на чл. 19, ал. 3 от настоящите условия.

(4) В случай че удължаването на срока за изпълнение на дейност/дейности, съответно спирането на срока, определен в ал. 2 на основанията, предвидени в чл. 4, ал. 2 от ПМС № 162/2016 г., налага удължаване на срока за физическо изпълнение на проекта, посочен в АДФП, съответно в ЗБФП, същият може да бъде удължен по мотивирано искане на бенефициента, по реда на чл. 3, ал. 2, 3 и 4.

(5) В случаите по ал. 1, т. 4, когато извънредното обстоятелство създава необходимост да се предотвратят или отстранят тежки последици за обществен интерес, Ръководителят на Управляващия орган на ОПОС 2014-2020 г. може да прекрати едностранно АДФП, съответно да отмени едностранно, ЗБФП.

(6) След отпадане на обстоятелството по ал. 1, предизвикало спирането или удължаването, срокът за изпълнение на спряната дейност по проекта се възобновява. Бенефициентът е длъжен в деня на узнаването за отпадането на обстоятелството да уведоми Управляващия орган за това и за възобновяването на дейността по проекта.

(7) За периода на спиране на изпълнението плащания по АДФП, съответно по ЗБФП, за съответната дейност не се дължат.

Чл. 30. (1) По преценка на Управляващия орган, срокът за физическо изпълнение на проекта и срокът на АДФП, съответно на ЗБФП, спира да тече при съмнение за нередност или подозрение за измама, съобразно тежестта на нарушението – от датата на уведомяване на бенефициента за спирането и се възобновява след отпадане на обстоятелството, предизвикало съмнението за нередност или подозрението за измама.

(2) По преценка на Управляващия орган, срокът за физическо изпълнение на проекта, а от там и за изпълнение на АДФП, съответно на ЗБФП, спира да тече от датата на регистриране на нередност или подозрение за измама и се възобновява от датата на тяхното приключване, съобразно тежестта на нарушението.

(3) Ръководителят на Управляващия орган на ОПОС 2014-2020 г. уведомява бенефициента за спирането и за възобновяването на изпълнението на АДФП, съответно на ЗБФП.

(4) Срокът за физическо изпълнение на проекта, а от там и на АДФП, съответно на ЗБФП, се удължава с периода на спирането като за този период плащания по АДФП, съответно по ЗБФП не се дължат.

Раздел III

Отчети на Бенефициента. Одобряване

Чл. 31. (1) Бенефициентът е длъжен да докладва напредъка по изпълнението на проекта като предоставя на Управляващия орган за одобрение:

1. технически и финансови отчети (доклади за напредък), които се представят заедно с всяко искане за междинно плащане;
2. технически и финансов отчет (окончателен доклад) за изпълнението на проекта, които се представят заедно с искането за окончателно плащане;
3. технически отчет (доклад за напредък), който се предоставя при поискване от Управляващия орган.

(2) Отчетите по ал. 1 се представят чрез ИСУН 2020 по образци, налични в системата. Те трябва да съдържат пълна информация за всички аспекти от изпълнението на проекта,

Европейски съюз

независимо от това каква част от проекта се финансира чрез безвъзмездната финансова помощ.

(3) Бенефициентът носи отговорност за достоверността и пълнотата на информацията, включена в техническите и финансовите отчети.

(4) Управляващият орган има право по всяко време да иска информация за изпълнението на проектите.

Чл. 32. (1) Отчетите по чл. 31 подлежат на одобрение от Управляващия орган, като одобрението им е задължително условие за възстановяване на извършени допустими за финансиране разходи.

(2) Одобряването на отчетите по чл. 31, ал. 1, т. 1 и т. 2 следва да бъде извършено от Управляващия орган в сроковете за плащане на съответното искане за междинно или окончателно плащане.

Раздел IV

Права и задължения на Управляващия орган

Чл. 33. Управляващият орган се задължава:

1. да предостави на бенефициента безвъзмездната финансова помощ при условията и в сроковете, определени в АДФП, съответно в ЗБФП, до размера на сертифицираните разходи;
2. да уведомява бенефициента за датите на извършване на планираните проверки на място най-малко 7 дни преди датата на проверката;
3. да уведомява писмено бенефициента за размера на верифицираните разходи, включени в искания за плащане;
4. да предоставя на бенефициента при поискване документи и информация относно изискванията, отнасящи се до предоставянето на безвъзмездна финансова помощ по оперативна програма „Околна среда 2014 -2020 г.“.

Чл. 34. (1) Управляващият орган има право:

1. да проверява изпълнението на задълженията на бенефициента, произтичащи от АДФП, съответно от ЗБФП;
2. да извършва проверки на документацията, която му е предоставена от бенефициента;
3. да извършва проверки на място на бенефициента;
4. да проверява изпълнението от страна на бенефициента на мерките и указанията, съдържащи се в доклади от проверки на място и в одитни доклади;
5. да изисква от бенефициента информация и документи, свързани с изпълнението на АДФП, съответно на ЗБФП;
6. да иска възстановяване на суми по нередности и други недължимо платени и надплатени суми, неправомерно получени или неправомерно усвоени средства, както и на всички суми, надхвърлящи размера на сертифицираните разходи;
7. да прихваща дължими от бенефициента суми от последващи плащания по АДФП, съответно по ЗБФП;
8. да упражнява правата по предоставените от бенефициента обезпечения, предвидени в АДФП, съответно в ЗБФП;
9. да извършва финансови корекции въз основа на собствени констатации и/или при препоръка от страна на Одитния орган, както и по искане на Европейската комисия или друг контролен орган;

Европейски съюз

10. да дава указания, които са задължителни за бенефициента, във връзка с изпълнението на АДБФП, съответно на ЗБФП;
11. в случаите, когато бенефициентът не изпълни препоръки, не представи доказателства за изпълнението/че са предприети действия за изпълнението на препоръки в доклади от проверки и/или одити, свързани с констатираните слабости при управлението на одобрения проект, да откаже да верифицира разходите, включени в съответното искане за плащане;
12. да прекрати АДБФП, съответно ЗБФП при наличие на основанията, предвидени в тях и/или в действащото законодателство.

(2) Максималният размер на безвъзмездната финансова помощ за проекта се намалява с размера на средствата, представляващ разликата между планираната и реалната цена на всички договори за обществени поръчки, сключени в изпълнение на АДБФП, съответно на ЗБФП.

(3) Размерът на авансовото плащане се определя като процент от размера на безвъзмездната финансова помощ, посочен в АДБФП, съответно по ЗБФП. Размерът на авансовото плащане се намалява със сумата, представляваща разликата между изплатеното на бенефициента авансово плащане, определено като процент от максималния размер на безвъзмездната финансова помощ и авансовото плащане, определено като процент от намаления съгласно ал. 2 размер на помощта.

(4) Управляващият орган има правото да приспада разликата между изплатения аванс и намаления размер на авансовото плащане по ал. 3 от последващи плащания, дължими на бенефициента. Разликата между изплатения аванс и намаления размер на авансовото плащане по ал. 3 подлежи на връщане по реда за възстановяване на недължимо платени и надплатени суми, съгласно действащата нормативна уредба.

(5) В срок до 7 дни след сключване на всички договори за обществени поръчки, бенефициентът се задължава да представи на Управляващия орган ревизиран бюджет на проекта, в съответствие с реалните стойности на тези договори.

(6) Управляващият орган може да изиска ревизиран бюджет на проекта и извън случаите по ал. 5, при условие, че за една или повече дейности по проекта са сключени всички договори за обществени поръчки.

Чл. 35. Управляващият орган, националните контролни и одитиращи органи, Европейската комисия, Европейската служба за борба с измамите, Европейската сметна палата и външните одитори имат право да публикуват наименованието и адреса на бенефициента, наименованието на проекта и размера на предоставената безвъзмездна финансова помощ.

Раздел V Проверки

Чл. 36. (1) Изпълнението на проекта и резултатите от него се проверяват от Управляващия орган или определени от него лица, Одитния или Сертифициращия орган, европейски контролни и одитни органи и от представители на Европейската комисия. Проверките на място се извършват от датата на одобрението на проекта за финансиране по оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ до изтичането на срока, определен по реда на чл. 140 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 или до изтичането на срока по чл. 71 от Регламент (ЕС) № 1303/2013, който от двата срока изтича по-късно.

Европейски съюз

(2) Управляващият орган има право да извършва планирани и непланирани (извънредни) проверки на място, като всеки проект подлежи най-малко на една планирана проверка на място. Проверки могат да бъдат правени от Управляващия орган както във връзка с постъпило искане за плащане, така и независимо от него. Управляващият орган има право да извършва и проверки за спазване на принципа за дълготрайност, съгласно изискванията на чл. 71 от Регламент (ЕС) № 1303/2013.

Чл. 37. (1) Управляващият орган уведомява бенефициента за планираните проверки на място поне 7 дни предварително, като му предоставя следната информация: период на проверката, проверяващ екип, както и при необходимост документация, която бенефициентът трябва да осигури и лица, които е необходимо да присъстват.

(2) Управляващият орган не е длъжен да уведомява бенефициента за непланираните (извънредни) проверки на място.

Чл. 38. По време на проверките бенефициентът е длъжен:

1. да определи един или няколко служители с подходяща квалификация и опит, в зависимост от естеството на проекта, пряко ангажирани с неговото управление, които да присъстват при извършването на проверките и да оказват съдействие на проверяващите лица;
2. да осигури достъп до финансовата, техническа, счетоводна и всякаква друга документация, бази данни и/или системи, отнасящи се до проекта, в това число документация, свързана с капацитета на бенефициента да управлява проекта; документи, свързани с процедурите за определяне на изпълнител и с договорите за изпълнение на дейностите по проекта; документи относно извършени разходи, вътрешни правила и процедури, инструкции, указания, длъжностни характеристики и др.;
3. да предостави на проверяващите лица свободен достъп до обектите, реализиращи се/реализирани в резултат на проекта;
4. да осигури достъп до документацията, която се държи и/или съхранява от изпълнителите, подизпълнителите и партньорите/асоциираните партньори;
5. да оказва пълно съдействие на проверяващите лица, включително при вземането на проби, извършването на замервания и/или набирането на снимков материал.

Чл. 39. (1) За всяка проверка на място Управляващият орган изготвя доклад, който се изпраща на бенефициента на хартиен носител или по факс и чрез ИСУН 2020. В случай че докладът съдържа препоръки, Ръководителят на Управляващия орган на ОПОС 2014-2020 г. определя срок, в който бенефициентът да ги отстрани.

(2) Бенефициентът е длъжен да изпълни препоръките, съдържащи се в доклада по ал. 1, в определения за това срок. Изпълнението на препоръките, съдържащи се в доклада, се проследява при последваща проверка на място.

Глава трета ПОДЛЕЖАЩИ НА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ РАЗХОДИ Раздел I Допустими разходи

Чл. 40. (1) На възстановяване подлежат само направените от бенефициента допустими разходи. За допустими се считат разходите, които отговарят на изискванията за допустимост, уредени в действащото европейско и национално законодателство.

Европейски съюз

(2) Доколкото приложимото право не предвижда друго, разходите се считат за допустими, ако са налице едновременно следните условия:

1. разходите са за дейности, съответстващи на критериите за подбор на операции и се извършват от допустими бенефициенти съгласно оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“;
2. разходите попадат във включените в насоките и в одобрения проект категории разходи;
3. разходите са за реално доставени продукти, извършени услуги и строителни дейности;
4. разходите са извършени законосъобразно съгласно приложимото право на Европейския съюз и българското законодателство;
5. разходите са отразени в счетоводната документация на бенефициента чрез отделни счетоводни аналитични сметки или в отделна счетоводна система;
6. за направените разходи е налична одитна следа съгласно минималните изисквания на чл. 25 от Делегиран регламент (ЕС) № 480/2014 на Комисията от 3 март 2014 г. за допълнение на Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство и са спазени изискванията за съхраняване на документите съгласно чл. 140 от Регламент (ЕС) № 1303/2013;
7. разходите са съобразени с приложимите правила за предоставяне на държавни помощи, когато е приложимо.

(3) Не са допустими разходи за операции, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента и към датата на сключването на АДФП, съответно издаването на ЗБФП, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него.

(4) Недопустимите за финансиране разходи, които са одобрени и платени от бенефициента, остават за сметка на бенефициента и не подлежат на възстановяване и финансиране чрез безвъзмездната финансова помощ.

(5) Разходи, които биха могли да бъдат допустими за финансиране, но които не са извършени правомерно и не са верифицирани и/или сертифицирани от Управляващия орган и/или Сертифициращия орган, независимо че са били одобрени и платени от бенефициента, остават за сметка на бенефициента и не подлежат на възстановяване и финансиране чрез безвъзмездната финансова помощ.

(6) В случай че съгласно приложимото право, в насоките, част „условия за кандидатстване“ или в самия проект е определен максимален процент на определена категория разходи спрямо общия размер на безвъзмездната финансова помощ или по друг начин бъде определен максимален размер на определена категория разходи, на възстановяване подлежат само разходите до съответно определения максимален размер, а направените над този размер разходи остават за сметка на бенефициента.

(7) Процентните ограничения по ал. 6 се прилагат както за определяне на размера на допустимите разходи за финансиране по бюджет на етап оценка, така и за определяне на размера на допустимите разходи за възстановяване при реално изпълнение на проект.

Европейски съюз

Раздел II

Верифициране на разходи

Чл. 41. (1) На верифициране подлежат само разходите, по отношение на които са спазени изискванията за допустимост.

(2) Бенефициентът по АДФП, съответно по ЗБФП е отговорен за потвърждаване на разходите по проекта въз основа на фактури и/или счетоводни документи с еквивалентна доказателствена стойност съгласно приложимото законодателство, освен в случаите на отчитане на разходи чрез формите за предоставяне на финансова подкрепа по чл. 55, ал. 1, т. 2 – 4 от ЗУСЕСИФ.

(3) Бенефициентът се задължава да не включва в договорите с изпълнителите изисквания за минимална стойност на разходите, които да бъдат отчитани към него.

(4) Преди плащане бенефициентът на финансовата подкрепа, финансирана с безвъзмездна финансова помощ, извършва:

1. проверка на документите, представени от изпълнителите по договори в рамките на проекта;

2. проверка за изпълнението на определените условия за плащане в АДФП, съответно в ЗБФП, в случаите на отчитане чрез формите за предоставяне на финансова подкрепа по чл. 55, ал. 1, т. 2 – 4 от ЗУСЕСИФ.

3. проверка на място за удостоверяване на изпълнението на заявените за плащане дейности, когато е приложимо.

(5) Бенефициентът декларира в искането за плащане към Управляващия орган най-малко следното:

1. проверките по ал. 4 са извършени;

2. изборът на изпълнител е осъществен в съответствие с приложимото законодателство;

3. при извършени одити или проверки не са констатирани слабости и пропуски при управлението на одобрения проект, а за констатираните такива са предприети действия за тяхното отстраняване.

Чл. 42. (1) Управленските проверки за верифициране на разходите включват:

1. документална проверка на всяко искане за плащане, подадено от бенефициента, включително и на придружаващата го документация;

2. проверки на място на бенефициенти, включително на мястото на изпълнение на проекта, финансови посредници или крайни получатели, партньори на бенефициента, когато това е приложимо, по преценка на Управляващия орган.

(2) Управляващият орган може да изиска от бенефициента допълнителни документи и разяснения по време на проверката и след приключване на цялостната проверка.

(3) За целите на верифицирането на разходите бенефициентът е длъжен да представя надлежно изготвени и попълнени заверени фактури и/или счетоводни документи с еквивалентна доказателствена стойност, както и други изискуеми документи съгласно приложимото българско законодателство. Фактурите и счетоводните документи с еквивалентна доказателствена стойност следва да съдържат следните реквизити: наименованието на оперативната програма, номера от ИСУН 2020 на АДФП, съответно на ЗБФП, както и номера и датата на договора за изпълнение на дейностите по проекта. В

Европейски съюз

случай че представените от бенефициента документи не съдържат посочените реквизити, разходите, включени във фактурата или счетоводния документ, не се верифицират.

(4) Когато договорът за изпълнение на дейностите по проекта е сключен преди сключване на АДФП, съответно преди съобщаването на ЗБФП, съответните реквизити по чл. 42, ал. 3 задължително следва да се поставят на гърба на фактурите/документите с еквивалентна доказателствена стойност.

(5) В случай че удостоверяването на съответния разход не може да се извърши с фактура, извършването на разхода се доказва с:

1. документ с еквивалентна на фактура доказателствена стойност - документи, които се издават при наличието на следните кумулативно дадени обстоятелства:

1.1. не може да се издаде фактура по действащото българско законодателство или по законодателството на издателя ѝ;

1.2. съдържа всички основни реквизити на фактура;

1.3. издаден е съобразно изискванията на действащото законодателство на издателя ѝ;

1.4. предоставено е заверено извлечение на изискванията на действащото законодателство на издателя ѝ в случаите, когато то не е българското;

2. друг разходооправдателен документ с доказателствена стойност по смисъла на българското законодателство.

Глава четвърта

ПЛАЩАНИЯ КЪМ БЕНЕФИЦИЕНТА

Раздел I

Видове плащания

Чл. 43. (1) Безвъзмездната финансова помощ се предоставя на бенефициента под формата на възстановяване на действително направени и платени допустими разходи, включително и на принос в натура и разходи за амортизация, когато е приложимо.

(2) Безвъзмездната финансова помощ за дейности по организация и управление и дейности по изпълнението на проекта може да бъде предоставена под някоя от формите по чл. 55, ал. 1, т. 2-4 от ЗУСЕСИФ, когато това е предвидено в АДФП, съответно в ЗБФП и при спазване на действащото законодателство.

(3) Управляващият орган извършва плащания към бенефициента в рамките на заложените от дирекция „Национален фонд“ в Министерството на финансите лимити.

(4) Авансово плащане се извършва, когато такова е предвидено в насоките, част „условия за кандидатстване“ и в АДФП, съответно в ЗБФП. Преведените като авансови плащания суми служат за оборотни средства на бенефициента. Максималният размер на сумата на авансовите плащания не може да надвишава 20% от стойността на безвъзмездната финансова помощ за проекти до 5 000 000,00 лева и 10% от стойността на безвъзмездната финансова помощ за проекти над 5 000 000,00 лева, освен ако друго не е указано в условията за кандидатстване. Конкретният максимален размер на авансовите плащания се определя в АДФП, съответно в ЗБФП, като може да бъде определен по-нисък максимален размер на авансовите плащания.

(5) Междинни и окончателни плащания се извършват при наличие на физически и финансов напредък на проекта и след верифициране от Управляващия орган на направените от бенефициента разходи.

Европейски съюз

Чл. 44. (1) Общият размер на авансовите и междинните плащания по един проект не може да надхвърля:

1. за инфраструктурни проекти на стойност над 5 млн. лева – 90% от стойността на безвъзмездната финансова помощ;
2. за всички останали проекти - 80% от стойността на безвъзмездната финансова помощ.

(2) В случаите, при които авансовите плащания към бенефициентите са обезпечени с гаранция, издадена от банка или друга финансова институция, регистрирана в Република България, общият размер на авансовите и междинните плащания по един проект не може да надхвърля 95% от стойността на безвъзмездната финансова помощ.

Чл. 45. За бенефициентите - структури на централната администрация, Управляващият орган на оперативната програма може да определи размер на авансовите и междинните плащания за изпълнение на проекти до 95% от стойността на безвъзмездната финансова помощ, в случай че утвърдените разходи по бюджета на първостепенния разпоредител, в чиято структура е съответният бенефициент, са по-високи от размера на отпуснатите авансови плащания.

Чл. 46. Размерът на окончателното плащане се изчислява от Управляващия орган като от общата стойност на верифицираните от него общо допустими разходи по проекта, съфинансиран по Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“, се приспадат сумите на извършените авансови и междинни плащания.

Раздел II

Условия за извършване на авансови плащания

Чл. 47. Доколкото в нормативен акт или в настоящите условия за изпълнение не е предвидено друго, авансови плащания се извършват след предоставяне на обезпечение от бенефициента.

Чл. 48. (1) За получаване на плащането, бенефициентът трябва да представи чрез ИСУН 2020 искане за плащане по образец, съдържащ се в системата.

(2) Авансово плащане за проекти на стойност над 5 милиона лева се извършва както следва:

1. след сключването на АДФП, съответно издаването на ЗБФП бенефициентът има право да получи 1% от стойността на безвъзмездната финансова помощ, след представяне на документи, доказващи издаването и/или учредяването на обезпечението за авансовото плащане, когато такова се изисква, които освен чрез системата ИСУН 2020 се представят и в оригинал;
2. след сключване на първия договор за строителство бенефициентът има право да получи остатък от 9 % от стойността на безвъзмездната финансова помощ, след предоставяне на сключения договор и на други документи, посочени в АДФП, съответно в ЗБФП и в Списъка на писмените доказателства, които бенефициентът прилага към искане за извършване на плащане, приложен към настоящите условия за изпълнение.

(3) Авансово плащане за проекти на стойност под 5 милиона лева се извършва както следва:

1. след сключването на АДФП, съответно издаването на ЗБФП бенефициентът има право да получи 5% от стойността на безвъзмездната финансова помощ, след

Европейски съюз

- представяне на документи, доказващи издаването и/или учредяването на обезпечението за авансовото плащане, когато такова се изисква, които освен чрез системата ИСУН 2020 се представят и в оригинал;
2. след сключване на договор в изпълнение на основна дейност бенефициентът има право да получи остатъка от 15 % от стойността на безвъзмездната финансова помощ, след предоставяне на сключения договор и на други документи, посочени в АДФФП, съответно в ЗБФП и в Списъка на писмените доказателства, които бенефициентът прилага към искане за извършване на плащане, приложен към настоящите условия за изпълнение.
- (4) Обезпечение за авансово плащане не се изисква от бенефициенти – разпоредители с бюджет по чл. 13, ал. 1, 3 и 4 от Закона за публичните финанси.
- (5) Срокът на валидност на обезпечението за авансовото плащане не може да бъде по-кратък от срока за извършване на окончателното плащане по проекта, определен съгласно АДФФП, съответно в ЗБФП.
- (6) В случай на удължаване на срока за извършване на окончателното плащане по проекта, определен съгласно АДФФП, съответно ЗБФП, срокът на валидност на обезпечението на авансовото плащане следва да бъде удължен така, че да отговаря на изискването по ал. 4, съответно, при необходимост, да се учреди или издаде ново обезпечение.
- (7) При обезпечение с банкова гаранция тя трябва да бъде безусловна и неотменима в полза на управляващия орган. Обезпечението със запис на заповед трябва да бъде „без протест“ и „без разноски“.
- (8) Управляващият орган има правото, при необходимост, да изисква предоставянето на документите в оригинал, както и други документи, извън посочените в Списъка на писмените доказателства, които бенефициентът прилага към искане за извършване на плащане, приложен към настоящите условия за изпълнение.
- Чл. 49. (1)** Управляващият орган извършва проверка на документите и уведомява бенефициента при констатиране на някое от следните обстоятелства:
1. искането за плащане е непълно или неточно;
 2. не е представен някой от документите по чл. 48, ал. 2 или 3 за извършване на авансово плащане;
 3. някой от представените документи не съответства на изискванията на Управляващия орган, но може да бъде приведен в съответствие с тях;
 4. заявената в искането за плащане сума надвишава размера на авансовото плащане, определен в АДФФП, съответно в ЗБФП.
- (2) В случаите по ал. 1, Управляващият орган уведомява бенефициента за констатираните от него непълноти, неточности и/или несъответствия и определя допълнителен срок за тяхното отстраняване.
- Чл. 50. (1)** Управляващият орган извършва авансово плащане в двуседмичен срок от получаването на искането за плащане.
- (2) Когато бенефициентът не е приложил документ, необходим за извършване на авансовото плащане, или не представи обезпечение, управляващият орган го поканва да ги представи. Срокът по ал. 1 спира да тече до датата на представянето им.
- (3) Спреният срок се възобновява от надлежното отстраняване на непълнотите, неточностите и/или несъответствията или от предоставянето на изисканите от Управляващия орган документи/информация.
- Чл. 51. (1)** Управляващият орган не извършва авансово плащане в следните случаи:

Европейски съюз

1. заявените в искането за плащане суми са недължими, тъй като в АДФФП, съответно в ЗБФП и в условията за кандидатстване не е предвидено извършването на авансово плащане;
2. Бенефициентът не е представил надлежно искане за авансово плащане или някой от документите по чл. 48, ал. 2 или 3 в рамките на срока по чл. 49, ал. 2 от настоящите условия за изпълнение.
3. някой от представените документи не съответства на изискванията на Управляващия орган и не може да бъде приведен в съответствие с тях и не може да бъде заменен с нов документ, отговарящ на изискванията на Управляващия орган;
4. авансово плащане не е дължимо по друга причина.

(2) В случаите по т. 2 от предходната алинея Управляващият орган извършва авансово плащане след подаване на ново искане от Бенефициента, при съответно прилагане на правилата по настоящия раздел.

Чл. 52. Бенефициентът се задължава да не използва средствата, предоставени му под формата на авансово плащане по АДФФП, съответно по ЗБФП, като обезпечение на каквито и да е негови задължения.

Раздел III

Условия за извършване на междинни плащания

Чл. 53. (1) Чрез междинни плащания се възстановяват само допустими разходи след верификацията им от Управляващия орган и след установен от него физически и финансов напредък по проекта.

(2) За получаване на междинно плащане бенефициентът подава чрез ИСУН 2020 искане за плащане по образец, съдържащ се в системата.

(3) Бенефициентът има право да подава искания за плащане, при условие че на Бенефициента е издаден акт на ръководителя на Управляващия орган на ОПОС 2014-2020 г. за осъществен контрол за законосъобразност на обществените поръчки, разходи по които са включени в съответното искане.

Чл. 54. (1) Към искането за плащане следва да бъдат подавани:

1. технически и финансов отчети;
2. разходооправдателни документи (фактури, документи с еквивалентна доказателствена стойност, платежни нареждания, банкови извлечения за извършени преводи и други документи, които удостоверяват размера на допустимите разходи, включени в искането за междинно плащане, при необходимост - и документ, предназначен за покриване от собствено участие);
3. други документи, посочени в АДФФП, съответно в ЗБФП и в Списъка на писмените доказателства, които бенефициентът прилага към искане за извършване на плащане, приложен към настоящите условия за изпълнение.

(2) В исканията за междинни плащания бенефициентът посочва общия размер на допустимите разходи, отчетени с приложените към тях разходооправдателни документи, и определя източниците на съфинансиране на средствата, включително собственото участие (ако е приложимо), в съответствие с процента, предвиден в АДФФП, съответно в ЗБФП.

Чл. 55. (1) Управляващият орган извършва междинното плащане след проверка на предоставените документи и в случай че прецени за необходимо - след проверка на място.

Европейски съюз

(2) Управляващият орган може да изиска допълнително представянето на документи или разяснения от бенефициента, когато:

1. сума, включена в искането за плащане, не е дължима;
2. не са предоставени заверени фактури и/или счетоводни документи с еквивалентна доказателствена стойност, или други изискуеми документи, доказващи извършване на дейностите в съответствие с условията за допустимост по раздел I от глава V от ЗУСЕСИФ;
3. има съмнение за нередност, отнасяща се до съответните разходи;
4. представените документи за физическия и финансов напредък на проекта са некоректно попълнени или не съдържат цялата задължителна информация.

(3) За представяне на документите и разясненията по ал. 2 Управляващият орган определя разумен срок, който не може да бъде по-дълъг от един месец.

Чл. 56. (1) Междинните плащания се извършват в срок до 90 дни от датата на постъпване на искането за плащане при Управляващия орган, заедно с изискуемите документи.

(2) Срокът за извършване на междинно плащане спира да тече от уведомяване бенефициента за необходимостта от представяне на документите или разясненията по чл. 55, ал. 2, но за не повече от един месец. Спреният срок се възобновява с представяне на съответните документи и/или разяснения.

(3) В случай че бенефициентът не представи в срока по чл. 55, ал. 3 документ или разяснения по чл. 55, ал. 2, съответният разход не се верифицира като може да бъде включен в следващо искане за плащане.

(4) В случай, че при извършване на проверката се установи, че някои от разходите или всички разходи, включени в искане за междинно плащане са извършени за дейности, финансирани с други средства от ЕСИФ или чрез други инструменти на Европейския съюз, както и с други публични средства, различни от тези на Бенефициента, съответните разходи не се верифицират и не се възстановяват от безвъзмездната финансова помощ.

Чл. 57. (1) Ако при извършването на проверката се установи, че някои от разходите или всички разходи, включени в искане за междинно плащане, не съответстват на изискванията за верификация или не е налице физически и финансов напредък по проекта, съответните разходи не се верифицират, съответно не се възстановяват от безвъзмездната финансова помощ.

(2) В случаите по ал. 1 съответните разходи могат да бъдат верифицирани, ако се включат в следващи искания за плащане, след представянето на документ и/или разяснения, поискани от Управляващия орган на ОПОС 2014-2020 г.

(3) Управляващият орган уведомява бенефициента за резултатите от проверката за верификация включително за сумите, които са верифицирани, съответно сумите, които не са и мотивите за това.

(4) Верифицираните суми по искането за плащане се посочват в лева, по източници на съфинансиране /безвъзмездна финансова помощ и собствено участие/, в съответствие с АДБФП, съответно със ЗБФП.

Чл. 58. Верификацията на разходите на Бенефициента е задължително условие за сертифициране на разходите от Сертифициращия орган по чл. 126 от Регламент (ЕС) № 1303/2013.

Европейски съюз

Раздел IV

Условия за извършване на окончателно плащане

Чл. 59. (1) Окончателното плащане се извършва за възстановяване на верифицирани от Управляващия орган допустими разходи след установяване от органа на физическото и финансово изпълнение на проекта, както и постигане на заложените индикатори.

(2) За получаване на окончателно плащане бенефициентът подава чрез ИСУН 2020 искане по образец, съдържащ се в системата. Искането се подава в 1-месечен срок от приключването на всички дейности по проекта.

Чл. 60. (1) Към искането за окончателно плащане Бенефициентът подава в ИСУН 2020 следното:

1. технически и финансов отчет;
2. разходооправдателни документи (фактури, документи с еквивалентна доказателствена стойност, платежни нареждания, банкови извлечения за извършени преводи и други документи, които удостоверяват извършения разход, при необходимост - и документ, предназначен за покриване от собствено участие);
3. други документи, посочени в АДФП, съответно в ЗБФП и в Списъка на писмените доказателства, които бенефициентът прилага към искане за извършване на окончателно плащане, приложен към настоящите условия за изпълнение.

(2) В случай че при извършване на проверката се установи, че някои от разходите или всички разходи, включени в искането за окончателно плащане са извършени за дейности, финансирани с други средства от ЕСИФ или чрез други инструменти на Европейския съюз, както и с други публични средства, различни от тези на бенефициента, съответните разходи не се верифицират и не се възстановяват от безвъзмездната финансова помощ.

(3) В искането за окончателно плащане бенефициентът посочва общия размер на допустимите разходи, отчетени с приложените към него разходооправдателни документи и определя източниците на съфинансиране на средствата, включително собственото участие, в съответствие с процента, предвиден в АДФП или ЗБФП.

Чл. 61. (1) Окончателното плащане се извършва в срок до 90 дни от датата на постъпване на искането за плащане при Управляващия орган, заедно с изискуемите документи.

(2) Преди извършване на окончателното плащане Управляващият орган извършва проверки, съответно изисква документи или разяснения по реда и в сроковете по чл. 55.

(3) Срокът за извършване на окончателно плащане спира да тече от уведомяването на бенефициента за необходимостта от представяне на документите или разясненията по реда на чл. 55, ал. 2, но за не повече от един месец. Спреният срок се възобновява с представяне на съответните документи и/или разяснения.

(4) В случай че бенефициентът не представи в срока по чл. 55, ал. 3 документ или разяснения, съответният разход не се верифицира.

(5) В рамките на проверките Управляващият орган извършва задължителна проверка на място и изготвя доклад, който при необходимост съдържа и препоръки за бенефициента. До изпълнение на съдържащите се в доклада препоръки окончателно плащане не се извършва.

(6) Ако при извършването на проверката се установи, че някои от разходите или всички разходи, включени в искане за окончателно плащане, не съответстват на изискванията за верификация или не е налице физически или финансов напредък по проекта, съответните

Европейски съюз

разходи не се верифицират, съответно не се възстановяват от безвъзмездната финансова помощ.

(7) Едновременно с извършването на верификацията на разходите, включени в искането за окончателно плащане и подлежащи на възстановяване под формата на безвъзмездна финансова помощ, Управляващият орган верифицира и размера на разходите, които бенефициентът е бил длъжен да осигури под формата на собствено участие. Собственият принос на бенефициента се определя като процент от реално разходваните средства по проекта за допустими разходи и се приспада от размера на окончателното плащане.

(8) Управляващият орган уведомява бенефициента за резултатите от проверката за верификация, включително за сумите, които са верифицирани, съответно сумите, които не са и мотивите за това.

(9) Верификацията на разходите на бенефициента е задължително условие за сертифициране на разходите от Сертифициращия орган по чл. 126 от Регламент (ЕС) № 1303/2013.

Чл. 62. В случай че бенефициентът не представи искане за окончателно плащане в срока по чл. 59, ал. 2, Управляващият орган извършва проверка на място, при която ако установи, че бенефициентът е извършил допустими за финансиране разходи, същите се верифицират служебно от Управляващия орган и се подават за сертифициране към Сертифициращия орган.

Глава пета

НЕРЕДНОСТ И ИЗМАМА

Раздел I

Определения за нередност и измама

Чл. 63. (1) Бенефициентът декларира, че е запознат с определенията за нередност и измама по смисъла на приложимото европейско законодателство, като при подаването на проектното предложение попълва и представя декларация по образец, който е приложен към насоките за кандидатстване, в частта „условия за кандидатстване“.

(2) Бенефициентът е длъжен да запознае всички свои служители, участващи в управлението и/или изпълнението на проекта, с определенията за нередност и измама и с действията, които следва да предприемат, в случаите когато заподозрат наличието на нередност или измама. Запознаването на служителите се удостоверява с подписването на декларация по образца по ал. 1 от всеки от служителите.

(3) Бенефициентът е длъжен, при промяна в състава на служителите, участващи в управлението и/или изпълнението на проекта, да извърши действията по ал. 2 в 10-дневен срок от назначаването/преназначаването на служители.

(4) Декларациите по предходните алинеи се съхраняват от бенефициента в рамките на срока по чл. 140 от Регламент (ЕС) № 1303/2013.

Чл. 64. Бенефициентът се задължава да следи и да докладва на Управляващия орган за сигнали за нередности и измами при изпълнението на проекта.

Европейски съюз

Раздел II

Налагане на финансови корекции

Чл. 65. (1) В случаите по чл. 70, ал. 1 от ЗУСЕСИФ Управляващият орган може да отмени изцяло или частично финансовата подкрепа със средства от ЕСИФ като наложи на бенефициента финансова корекция.

(2) Основанието за налагане на финансова корекция и установяването на приложимия ѝ размер се определят съгласно релевантното действащо национално законодателство.

Чл. 66. (1) При наличие на нередност, съставляваща нарушение на приложимото право на Европейския съюз и/или българското законодателство съгласно чл. 70, ал. 1, т. 10 от ЗУСЕСИФ, Управляващият орган уведомява бенефициента като му предоставя възможност за подаване на възражения.

(2) Бенефициентът може да подаде писмено възражение срещу основателността и/или размера на предложената финансова корекция в определен от Управляващия орган разумен срок, който не може да бъде по-кратък от 2 седмици от уведомяването по ал. 1.

(3) Ако бенефициентът не подаде възражение в срока по ал. 2 или Управляващият орган не приеме мотивите на бенефициента за неналагане на финансовата корекция или за намаляване на нейния размер, в 1-месечен срок от представянето на възраженията, съответно от изтичането на срока за това, Управляващият орган издава писмено мотивирано решение за налагане на финансова корекция. Управляващият орган уведомява бенефициента за наложената финансова корекция и за нейния конкретен окончателен размер.

(4) В случай, че Управляващият орган приеме мотивите на бенефициента за неналагане на финансова корекция и вече не е налице нарушение на законодателството в областта на обществените поръчки, същият прекратява започнатото производство и уведомява бенефициента за това.

(5) В случай че Управляващият орган приеме мотивите на бенефициента в частта, касаеща финансовия ефект на установените нарушения, в 1-месечен срок от представянето на възраженията, Управляващият орган издава писмено мотивирано решение за налагане на 0% финансова корекция, като се прилага пропорционалният метод. Управляващият орган уведомява бенефициента за финансовата корекция.

(6) Решенията по ал. 3 и 5 съставляват индивидуални административни актове.

(7) Ръководителят на Управляващия орган на ОПОС 2014-2020 г. налага финансови корекции на основание чл. 70, ал. 1, т. 1-9 като спазва действащото към момента на налагането им законодателство.

Раздел III

Извършване на финансови корекции

Чл. 67. (1) Бенефициентът е длъжен да възстанови на Управляващия орган всички неправомерно получени или неправомерно усвоени средства по реда, описан в действащото законодателство.

(2) Бенефициентът е длъжен да възстанови на Управляващия орган сумата по предоставеното авансово плащане, когато се установи, че предоставените средства не се разходват за извършване на плащания по проекта и/или че се използват за финансиране на недопустими разходи.

Европейски съюз

(3) В случай че Управляващият орган установи нарушения на законодателството в областта на държавните помощи, включително при неизпълнение на задължения на бенефициента във връзка с предоставянето на държавни помощи, Управляващият орган има право да изисква от бенефициента възстановяване на неправомерно получените от него суми, заедно със съответните лихви, които се начисляват за периода от датата, на която неправомерната помощ е била на разположение на получателя, до датата на нейното възстановяване.

(4) В случаите на установена нередност бенефициентът е длъжен да възстанови всички подлежащи на възстановяване суми, заедно със съответната лихва, когато такава се дължи, която се начислява от момента, в който задължението стане изискуемо. Във всички случаи, когато бенефициентът възстанови дължимите от него суми по нередности, той е задължен да ги осчетоводи в счетоводната си система.

(5) В случай че в рамките на 3 години от приключване на проекта или най-късно до крайния срок за приспадане на нетни приходи, в резултат на контролна или одитна проверка на бенефициента се установи наличие на нетни приходи, които не са били идентифицирани и отчетени към момента на одобрение на проектното предложение, и/или промяна в тарифната политика, тези нетни приходи се приспадат от разходите за проекта, които са верифицирани, и бенефициентът е длъжен да ги възстанови на Управляващия орган.

Чл. 68. (1) Бенефициентът се задължава да спазва чл. 71, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 и да възстанови средствата от оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“, ако в срок до 5 години от окончателното плащане или в рамките на периода от време, определен съобразно приложимите правила за държавни помощи, възникне някое от следните обстоятелства:

1. прекратяване или преместване на производствена дейност извън програмния район;
2. промяна на собствеността на дадена позиция от инфраструктурата, която дава на дадено търговско дружество или публичноправна организация неправомерно преимущество;
3. значителна промяна, която засяга естеството, целите или условията за изпълнение и която би довела до подкопаване на първоначалните цели на проекта.

(2) Бенефициентът възстановява приноса от ЕСИФ и в случай че премести производствената дейност по ал. 1, т. 1 извън Европейския съюз в срок до 10 години от окончателното плащане или в рамките на периода от време, определен съобразно приложимите правила за държавни помощи.

(3) Неправомерно платените суми по ал. 1 и 2 се възстановяват от бенефициента пропорционално на периода, за който изискванията не са били изпълнени.

Чл. 69. (1) Бенефициентът възстановява дължимите средства в срок до 14 дни от датата на получаване на решението за наложена финансова корекция. При възстановяване на сумите преди крайния срок не се дължи лихва за забава, освен в случаите, в които регламент или закон изискват начисляване на лихва.

(2) При невъзможност на бенефициента да възстанови дължимите суми в срока по ал. 1, същият има право да поиска с писмено заявление от Управляващия орган да определи по-дълъг срок за доброволно изпълнение на задължението. Срокът за възстановяване не може да е по-дълъг от 12 месеца, считано от изтичането на срока по ал. 1.

(3) При невъзможност на бенефициента да възстанови дължимите суми в срока по ал. 1, същият има право да поиска с писмено заявление до Управляващия орган да изпълни

Европейски съюз

задължението си на части. Сроктът за възстановяване не може да е по-дълъг от 12 месеца, считано от изтичането на срока по ал. 1.

(4) Заявленията по ал. 2 и 3 се подават в едномесечен срок от изтичането на срока по ал. 1, заедно с разработен график за възстановяване. Сроктът за разглеждане на заявлението не може да бъде по-дълъг от 14 дни.

(5) Отсрочването и разсрочването на дължимите суми по реда на ал. 2 и 3 е възможно единствено след получаване на изричното писмено съгласие на Управляващия орган.

(6) Разсрочване по реда на ал. 3 не се допуска, ако бенефициентът не представи приет от съответния общински съвет погасителен план в срок до един месец след изтичане на срока за доброволно изпълнение по ал. 1.

(7) За периода на отсрочването или разсрочването по ал. 2 и 3 се дължи законната лихва, начислена за периода до възстановяване на дължимата сума.

(8) Ако в случаите по ал. 2 и 3 бенефициентът не възстанови дължимите суми в определения за това срок, същите стават незабавно изискуеми.

(9) Разпоредбите на ал. 2-8 са приложими само за бенефициенти – общини.

Чл. 70. (1) Когато бенефициентът не изпълни доброволно задължението си за възстановяване на дължимите средства в срока по чл. 69, Управляващият орган има право да извършва прихващане на подлежащите на възстановяване суми, заедно с дължимата лихва от последващо дължимо плащане по АДФП, съответно по ЗБФП.

(2) Дължимите средства се прихващат в рамките на 90 календарни дни след изтичане на срока за доброволно изпълнение по чл. 69, ал. 1, заедно с лихва за забава, начислена от датата, следваща датата на изтичане на този срок, до датата на възстановяване на средствата.

Чл. 71. Когато бенефициентът не изпълни доброволно задължението си за възстановяване на дължимите средства в срока по чл. 69, ал. 1 и когато няма последващи плащания или сумите по последващите плащания не са достатъчни за възстановяване на дължимите от бенефициента средства, Управляващият орган, при наличие на основанията за това, има право да пристъпи към упражняване на правата по обезпечението на авансовото плащане, определено по вид и размер в АДФП, съответно в ЗБФП. В този случай бенефициентът дължи възстановяване на сумата, заедно с дължимата лихва.

Чл. 72. (1) В случай че бенефициентът не възстанови сумите по посочения в този раздел ред и срокове, Управляващият орган пристъпва към принудително събиране на дължимите суми като уведомява Националната агенция за приходите в 14-дневен срок след изчерпване на приложимите способи. Дължимите вземания се погасяват по реда на чл. 169, ал. 1 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

(2) След окончателното плащане по проект неизвършените финансови корекции са публично вземане съгласно чл. 162, ал. 2, т. 8 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

Чл. 73. Дължими средства по индивидуални финансови корекции, определени на бенефициенти – бюджетни организации, се възстановяват по реда на ЗУСЕСИФ и на Наредба № Н-3 от 8.07.2016 г. за определяне на правилата за плащания, за верификация и сертификация на разходите, за възстановяване и отписване на неправомерни разходи и за осчетоводяване, както и сроковете и правилата за приключване на счетоводната година по оперативните програми и програмите за европейско териториално сътрудничество (обн., ДВ, бр. 57 от 22.07.2016 г.).

Европейски съюз

Чл. 74. (1) Всички разходи, свързани с възстановяването на дължими суми на Управляващия орган, независимо от основанията за това, са изцяло за сметка на бенефициента. При констатиране от Европейската комисия или одитния орган слабости в системата за управление и контрол на програмата, Ръководителят на Управляващия орган може да коригира разходите, подадени за сертификация към Европейската комисия, като използва единна ставка или екстраполирана финансова корекция. В този случай, разходите са за сметка на бюджета на първостепенния разпоредител с бюджет, в чиято структура е Управляващият орган.

(2) Управляващият орган не отговаря за щети или понесени вреди от персонала или имуществото на бенефициента през време на изпълнението на проекта или като последица от него. Бенефициентът не може да иска промяна на бюджета на проекта или други видове плащания за компенсиране на такава щета или вреда.

Глава шеста

ПРЕКРАТЯВАНЕ НА АДФП/ЗБФП

Чл. 75. Управляващият орган прекратява едностранно АДФП, съответно ЗБФП, когато бенефициентът не сключи договор с изпълнител до 12 месеца от изтичането на срока, предвиден за неговото сключване.

Чл. 76. Управляващият орган може да прекрати едностранно АДФП, съответно ЗБФП, за да предотврати или отстрани тежки последици за обществения интерес.

Чл. 77. АДФП, съответно ЗБФП може да бъде едностранно прекратен, когато АДФП, съответно ЗБФП, не е възможно да бъде приведен/а в съответствие със свързани с процедурата за предоставяне на безвъзмездната финансовата помощ промени в правото на Европейския съюз и/или българското законодателство, в политиката на европейско и/или национално ниво, произтичаща от стратегически документ, или в оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г., както и при несъгласие на другата страна с промените.

Чл. 78. При прекратяване на АДФП, съответно на ЗБФП, Управляващият орган има право да иска от бенефициента да му възстанови всички изплатени средства по АДФП, съответно по ЗБФП в указан от Управляващия орган срок, ведно с дължимата лихва, която се начислява от момента, в който задължението стане изискуемо.

Глава седма

ПОДСЪДНОСТ ПРИ СПОРОВЕ

Чл. 79. (1) АДФП, съответно ЗБФП, се оспорва по реда за оспорване на индивидуални административни актове, уреден в Административнопроцесуалния кодекс.

(2) Всички актове, издавани от Управляващия орган във връзка с АДФП, съответно със ЗБФП, са административни актове и се оспорват пред компетентния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(3) На съдебен контрол не подлежат индивидуалните административни актове, издадени от Управляващия орган, когато бенефициентът е от същата административна структура.

Европейски съюз

Глава осма ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 80. До осигуряването на пълната функционалност на ИСУН 2020 документите, изготвени по АДФФП, съответно по ЗБФП, за които Управляващият орган е предоставил изрични указания, се предоставят на страните на хартиен носител.

Чл. 81. (1) Кореспонденцията между страните се изпраща на адресите, посочени в АДФФП, съответно в ЗБФП.

(2) За дата на съобщението/известieto се смята:

1. датата на предаването – при ръчно предаване на съобщението/известieto;
2. датата на пощенското клеймо на обратната разписка – при изпращане по пощата;
3. датата на приемането – при изпращане по факс или телекс;
4. датата на полученото електронно писмо – при изпращане по електронна поща с електронен подпис;
5. датата на качване на документа в ИСУН 2020, освен когато в АДФФП, съответно в ЗБФП и в настоящите условия за изпълнение не е предвидено уведомяването да се извърши с писмо, по факс или по електронна поща.

(3) В случай на промяна на адреса на някоя от страните, съответната страна е длъжна да уведоми другата в 10-дневен срок от промяната.

(4) До получаване на уведомлението по ал. 3, цялата кореспонденция, изпратена на посочения в АДФФП, съответно в ЗБФП адрес, се счита за надлежно връчена на съответния адресат.

Чл. 82. Кореспонденцията съдържа обозначение на номера на проекта, номера на АДФФП, съответно на ЗБФП и пълното наименование на проекта.

Чл. 83. Управляващият орган и бенефициентът се задължават да спазват действащото европейско и национално законодателство, регулиращо изпълнението на задълженията им по АДФФП, съответно по ЗБФП.

Чл. 84. В случай че някоя от клаузите на настоящите условия за изпълнение бъде обявена за нищожна, невалидна или неприложима изцяло или отчасти по силата на нормативен, административен или съдебен акт, тази клауза няма да се прилага, без това да засяга действителността и/или приложимостта на останалата част от условията за изпълнение.

Чл. 85. Неразделна част от настоящите условия за изпълнение, като част от насоките за кандидатстване, са:

1. образец на административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ (за бенефициенти ДПП), съгласно Приложение № 1 към условията за изпълнение;
2. образец на заповед за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ (за бенефициенти ДНП и РИОСВ), съгласно Приложение № 2 към условията за изпълнение;
3. образец на декларация на бенефициента, че към датата на сключване на АДФФП, съответно към датата на издаване на ЗБФП:
 - проектът не е физически завършен;
 - исканата безвъзмездна финансова помощ не е за финансиране на разходи, които вече са финансирани със средства от ЕСИФ или чрез други инструменти на Европейския съюз, както и с други публични средства, различни от тези на

Европейски съюз

бенефициента. Декларацията се попълва и подава съгласно Приложение № 3 към условията за изпълнение;

4. списък на писмените доказателства, които бенефициентът прилага към искане за извършване на плащане, съгласно Приложение № 4 към условията за изпълнение.
5. образец на таблица – справка за целевите видове/местообитания за които са реализирани мерки в изпълнение на проектното предложение, която бенефициентът прилага към искане за извършване на окончателно плащане, съгласно Приложение № 5 към условията за изпълнение

* * * *